

Vinstrajuvet, Nord-Fron: Korpberget, Grosbergdalen, Høgberget - naturverdier i influensområde for planlagt utbedring av Fv255 Graupe-Ångstad

Tom Hellig Hofton

Ekstrakt

BioFokus (ved Tom H. Hofton) har på oppdrag for ViaNova Lillehammer / Statens Vegvesen øst, undersøkt naturverdier og biologisk mangfold i tre områder i Vinstrajuvet, Nord-Fron, Oppland, ifbm. planlagt utbedring og rassikring av Fv255 Graupe-Ångstad.

Korpberglia og Grosbergdalen er delområder i den store elvekløfta til Vinstra, som både samlet og isolert har høye naturverdier regionalt og nasjonalt. Partiet ved Høgberget har lavere kvaliteter.

Terrenget i de bratte liene på nedsiden av Fv255 er svært rasutsatt, noe som kombinert med høye naturverdier isolert sett i influensområdet, og at elvejuvet samlet har internasjonale naturverdier, gjør at inngrep som forringer eller ødelegger disse områdene har svært høy negativ konsekvens.

For partiet ved Høgberget vurderes negativ konsekvens som lav til middels.

Det er vanskelig å peke på avbøtende tiltak som vesentlig vil redusere negative effekter.

Nøkkelord

Gudbrandsdalen
Bekkekløfter
Biologisk mangfold
Rødlistearter
Utbygging

Omslag

FORSIDEBILDER (TOM H. HOFTON)
Øvre: Sudetlok, nedenfor Korpberget
Midt: Korpberget-lia
Nedre: Vinstra-juvet ved Korpberget

LAYOUT (OMSLAG)
Blindheim Grafisk

ISSN: 1504-6370

ISBN: 978-82-8209-411-5

BioFokus-rapport 2015-3

Tittel

Vinstrajuvet, Nord-Fron: Korpberget, Grosbergdalen, Høgberget -
naturverdier i influensområde for planlagt utbedring av Fv255
Graupe-Ångstad

Forfattere

Tom Helliik Hofton

Dato

10. februar 2015

Antall sider

32 sider

Refereres som

Hofton, T. H. 2015. Vinstrajuvet, Nord-Fron: Korpberget, Grosbergdalen, Høgberget – naturverdier i influensområde for planlagt utbedring av Fv255 Graupe-Ångstad. BioFokus-rapport 2015-3. ISBN 978-82-8209-411-5. Stiftelsen BioFokus. Oslo

Publiseringstype

Digitalt dokument (Pdf). Som digitalt dokument inneholder dette notatet "levende" linker.

Oppdragsgiver

ViaNova Lillehammer (ved Trond Holmestad), på oppdrag for Statens Vegvesen, Region øst

Tilgjengelighet

Dokumentet er offentlig tilgjengelig.

Andre BioFokus rapporter og notater kan lastes ned fra:

<http://lager.biofokus.no/web/Litteratur.htm>

BioFokus: Gaustadalléen 21, 0349 OSLO

E-post: post@biofokus.no Web: www.biofokus.no

Sammendrag

Tre områder på nordvestsiden av Vinstras elvejuv i Nord-Fron kommune, Oppland, er undersøkt mht. naturverdier og biologisk mangfold ifbm. planer om utbedring og rassikring av Fv255. Utbedringsplanene har innebåret store mengder overskuddsmasser, og det har vært et spørsmål om alternative deponeringsområder for disse. Det er tre slike områder som er undersøkt.

Korpberglia

Areal ca 210 daa i lia mellom Korpberget og Nørdre Grønsberg, mellom Vinstra-elva og Fv255, del av stor naturtypelokalitet Graupe-Korpberget, som igjen er del av den store elvekløftlokaliteten Vinstra Rognli-Graupesand (Hofton 2008). Svært bratt og rasutsatt østvendt lise, med store naturverdier knyttet til særlig til gammel lavlandsgranskog og gammel blandingsskog med mye lauvtrær (særlig osp og selje), og et rikt arts mangfold (hittil kjent 14 rødlistearter). Delområdet Korpberglia utgjør et av de mest verdifulle delene av naturtypelokaliteten, og har stor betydning for de store samlede naturverdiene i elvejuvet. Nederste del av lia har fuktig elvekløftskog og flommarksskog med store naturverdier, inkl. flere av de sjeldneste og mest kravfulle bekkekløft-spesialistene, med sudetlok og småragg som mest interessant. Korpberglia har klar A-verdi, både isolert og som del av elvejuvet.

Grosbergdalen

Ca. 90 daa øverst i denne vesle, bratte sidekløfta er undersøkt. Området har viktige naturverdier, med gammel granskog, gammel blandingsskog med mye osp, og et interessant arts mangfold inkl. to nasjonalt sjeldne vedsopp. Området har osolert sett middels naturverdi (B-verdi), som delområde av elvejuvet høy verdi. Området er svært rasutsatt, og som følge av gjennomførte utbedringer av veien, har det gått et større ras i øvre del.

Høgberget SV

Et ca. 30 daa stort område i dalsøkket sørvest for Høgberget ble undersøkt. En naturtypelokalitet av C-verdi i dalsøkket, med høgstaudegranskog og lågurtgranskog og forekomst av interessante mykorrhizasopp (inkl. 2 NT-arter) og enkelte karplanter, ble avgrenset. Området har likevel relativt begrensede naturverdier.

Konsekvens av tiltak

For Korpberglia og Grosbergdalen vurderes tiltak/inngrep som i vesentlig grad forringer områdene å ha høy til svært høy negativ konsekvens. Dette er begrunnet med (1) isolert sett høy verdi for aktuelle arealer, (2) skogmiljøer som er regionalt og til dels nasjonalt sjeldne, og (3) arealene har betydelig viktighet for de samlede internasjonale naturverdiene til Vinstras elvejuv. Spesielt gjelder dette Korpberglia, men også Grosbergdalen. En tilleggsfaktor som har betydelig vekt, er at terrenget er svært rasutsatt og inngrep/utfylling i øvre deler av liene vil lett føre til utrasninger som kan påvirke store arealer skog langt ned i juvet, kanskje helt ned til Vinstra-elva i dalbunnen.

For Høgberget SV anses negativ konsekvens som middels til lav.

Anbefalinger, avbøtende tiltak, skjøtsel

- Arealbeslag ved tiltak/inngrep bør minimeres.
- Planene bør utformes slik at mengden overskuddsmasser minimeres, noe som reduserer behovet for deponeringsarealer.
- Nødvendige inngrep/deponeringsarealer bør legges utenfor partier med høy naturverdi.
- Alle inngrep innenfor avgrenset elvekløftområde Vinstra Rognli-Graupesand (Hofton 2008) (inkl. Korpberglia og Grosbergdalen) bør unngås.
- Ved arbeidet bør det legges stor vekt på å unngå utrasninger på nedsiden av Fv255.
- Høgberget SV kan benyttes som deponeringsområde, men om alternativ plassering finnes anbefales området skjermet.
- Det er vanskelig å peke på avbøtende tiltak, siden det trolig er svært vanskelig å unngå omfattende negative konsekvenser selv ved begrensede inngrep i det bratte terrenget på nedsiden av Fv255.

Innhold

SAMMENDRAG	2
FORORD	4
1 INNLEDNING	5
1.1 BAKGRUNN	5
1.2 OPPDRAG.....	7
1.3 METODE OG FELTARBEID	7
1.4 TIDLIGERE UNDERSØKELSER	8
2 OMRÅDEBESKRIVELSE.....	11
2.1 UNDERSØKELSESMRÅDER	11
2.2 NATURTYPELOKALITETER	12
2.3 BILDER	19
3 ARTSMANGFOLD	22
3.1 INTERESSANTE ARTER I NATURTYPELOKALITETENE OG UNDERSØKELSESMRÅDET	22
3.2 SPESIELT INTERESSANTE ARTER I UNDERSØKELSESMRÅDENE	24
4 NATURVERDIER.....	28
4.1 KORPBERGLIA OG GROSBERGDALEN	28
4.2 HØGBERGET SV	29
5 KONSEKVENSER OG AVBØTENDE TILTAK	30
5.1 KONSEKVENSER AV PLANLAGTE TILTAK PÅ NATURVERDIER	30
5.2 ANBEFALINGER, AVBØTENDE TILTAK, SKJØTSEL	31
6 KILDER	32

Forord

På oppdrag for ViaNova Lillehammer (ved Trond Holmestad), på oppdrag for Statens Vegvesen Øst, har BioFokus (ved Tom H. Hofton) gjennomført kartlegging av naturverdier og biologisk mangfold i tre spesifiserte områder på nordvestsiden av Vinstras elvejuv i Nord-Fron kommune, Oppland. De tre områdene er aktuelle utfyllings-/deponeringsområder for masser ifbm. utbedring av Fv 255 Graupe-Ångstad.

Arbeidet (feltarbeid, fotos, artsbestemmelser inkl. mikroskopering av innsamlet materiale, rapportering og vurderinger) er utført av Tom H. Hofton. I tillegg har følgende personer bidratt med artsbestemmelser av enkelte kollekter: Torbjørn Høitomt (BioFokus) (moser), Jon Klepsland (BioFokus) (lav), Karl-Henrik Larsson (professor, Naturhistorisk Museum, UiO) (barksopp), og Einar Timdal (førsteamanuensis, Naturhistorisk Museum, UiO) (lav).

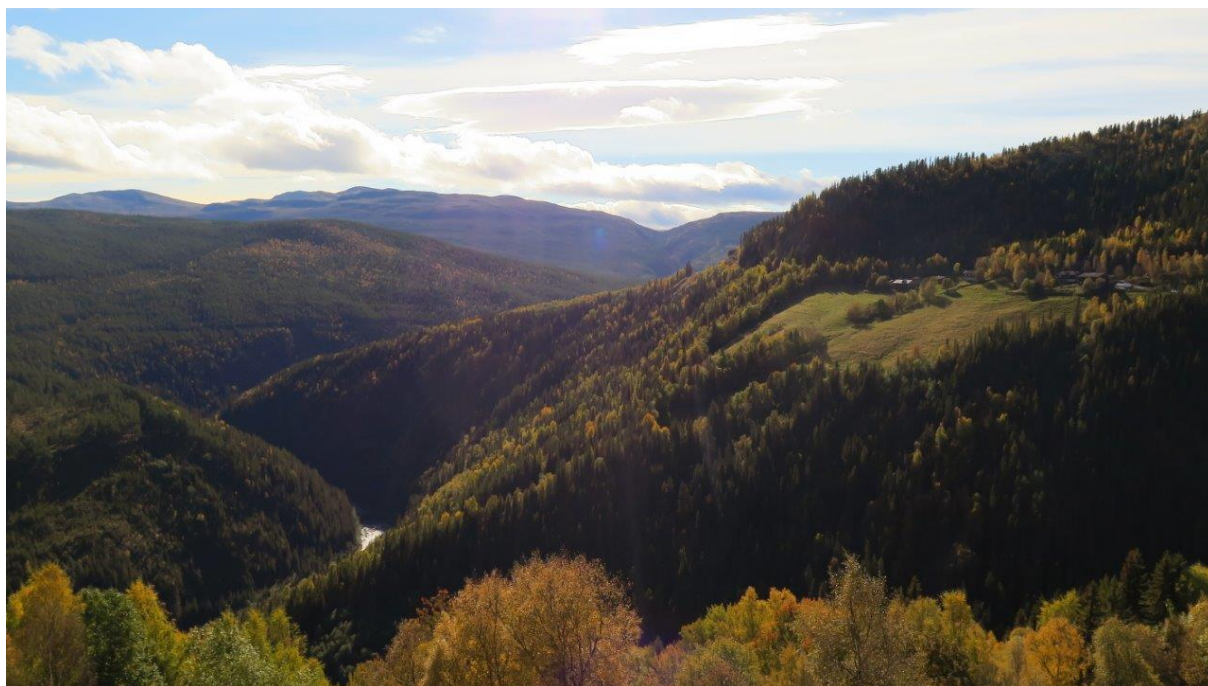
Foreliggende rapport beskriver naturmiljø, naturverdier og biologisk mangfold i de tre kartlagte områdene sett opp mot hele Vinstras elvejuv, konsekvensvurdering ved gjennomføring av utfyllingsplanene, og forslag til avbøtende og kompenserende tiltak. Oppdraget har bidratt til å øke kunnskapen om naturmangfoldet i ei av de største og mest verdifulle elvekløftene i Norge, og har derfor gitt et viktig bidrag til kunnskap om norsk natur utover oppdragets avgrensede hovedformål.

Takk til ViaNova (ved Trond Holmestad) og Statens vegvesen Region øst for oppdraget, og til nevnte personer for assistanse med artsbestemmelser.

Oslo/Eggedal, 10.2.2015.

Tom H. Hofton

BioFokus

Vinstras elvejuv sett fra Massing, til høyre Korpberget.

1 Innledning

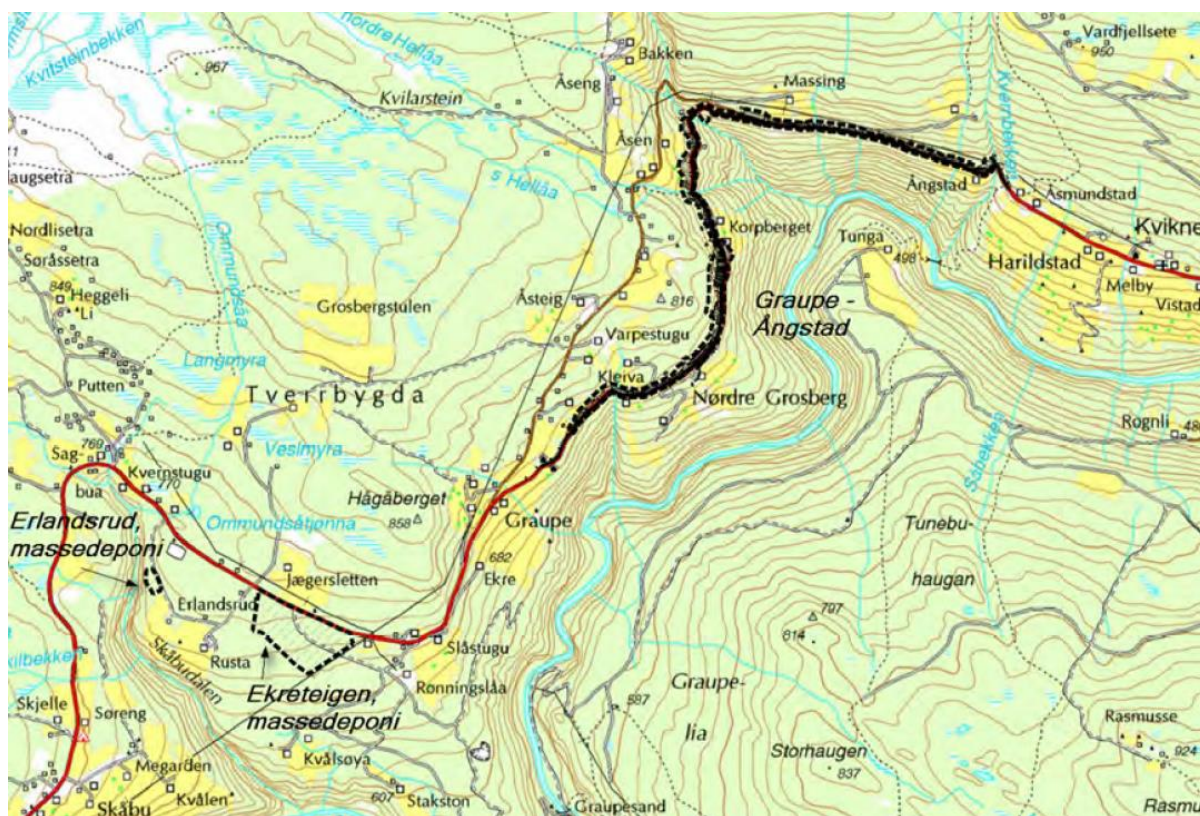
1.1 Bakgrunn

Mye av Fv255 er rasutsatt, smal og svingete, og med dårlig dekke. Det arbeides for tiden derfor med utbedring og rassikring av den mest utsatte strekningen, Graupe – Ångstad (ca 4,7 km) (fig. 1) (Statens Vegvesen 2015). Strekningen er delt i fem deler, hvorav del 2 Grosberg-Høgberget og del 5 Massing-Ångstad er ferdigstilte pr. 2014. Reguleringsplan for resterende delstrekninger ble godkjent av Nord-Fron kommune 29.4.2014. Ved Korpberget-Høgberget (den mest utfordrende delen av strekningen) gikk planen ut på utpalling av Høgberget i ca. 20 meter høye og 10 meter brede paller. Dette ville resultere i store overskuddsmasser, som var planlagt deponert på Ekreteigen (fig. 1).

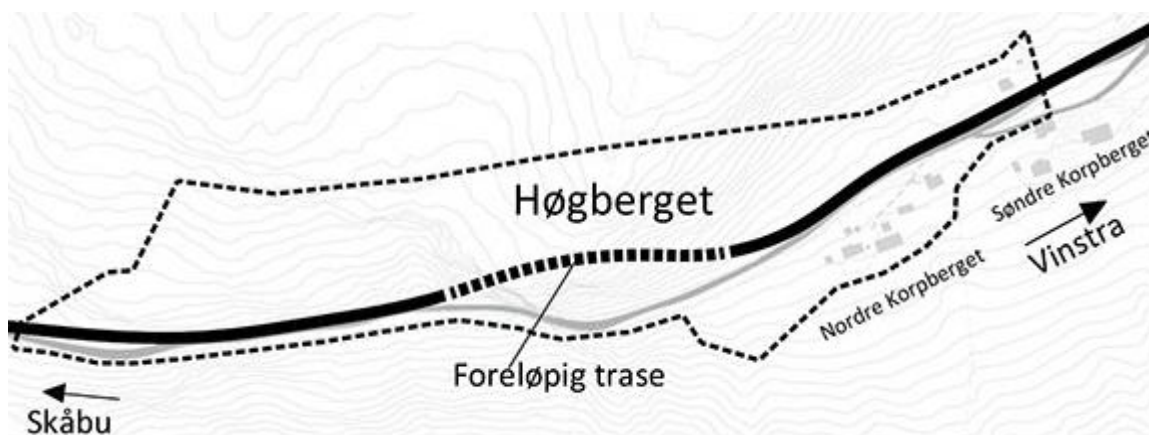
Arbeid med endring av reguleringsplanen ble igangsatt av Statens Vegvesen 21.11.2014 (Statens Vegvesen 2015). Målet med planendringen er å legge til rette for tunnel i stedet for veg i dagen på strekningen forbi Høgberget (fig. 2), noe som vil redusere mengden overskuddsmasser betraktelig.

Ifbm. med planarbeidet har det oppstått behov for mer kunnskap om naturmiljø og biologisk mangfold i influensområdene for veitutbedringen, ikke minst for å avklare mulige alternative deponeringsarealer for overskuddsmasser. Se kap. 2.1. for mer detaljer mht. planer for de tre aktuelle områdene som er undersøkt.

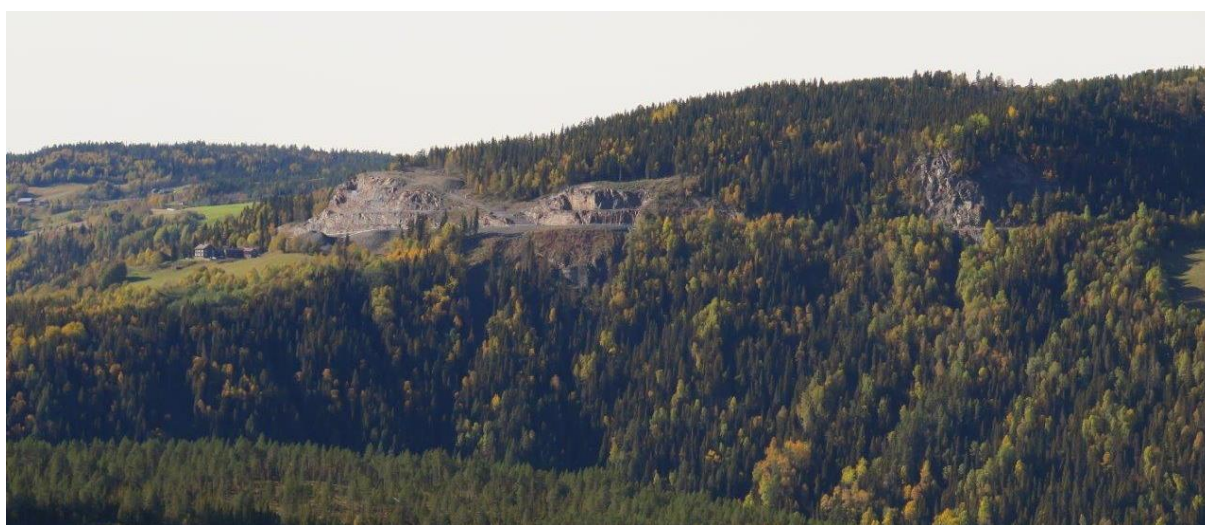
Det vises til reguleringsplan med tilhørende kart og bestemmelser for mer detaljert informasjon om planene (Statens Vegvesen 2015: <http://www.vegvesen.no/Fylkesveg/fv255skaabuvegen>).

Figur 1. Planområde Fv.255, utbedring og rassikring (reguleringsplan av sept. 2013) (Statens Vegvesen 2015).

Figur 2. Planområde ved Høgberget, endringsforslag av 21.11.2014 (Statens Vegvesen 2015).

Korpberget, Korpberget og Høgberget.

Høgberget, partiet som planlegges utpallet.

1.2 Oppdrag

Oppdraget har vært å undersøke naturverdier og biologisk mangfold i tre nærmere spesifiserte områder (kap. 2.1) som er/var aktuelle som alternative deponeringsområder for overskuddsmasser og/eller kunne bli påvirket av arbeidene (influensområder), vurdering av foreliggende planers konsekvenser for naturmiljø i disse områdene, og foreslå evt. avbøtende og/eller kompenserende tiltak for å redusere negative konsekvenser for naturmiljø.

1.3 Metode og feltarbeid

Undersøkelsene og vurderingene har omfattet:

- Samlet beskrivelse av naturforhold og naturverdier i områdene.
- Vurdering og beskrivelse av arealene ihht.
 - Prioriterte naturtyper: utkast/fakta-ark (pr. 2014) for ny DN-håndbok 13-2007 (Direktoratet for Naturforvaltning 2007)
 - Rødliste for naturtyper (Lindgaard & Henriksen (red.) 2011).
 - Utvalgte naturtyper og prioriterte arter ihht. Naturmangfoldloven
 - Rødliste for arter (Kålås et al. (red.) 2010).
- Måltrettet leiting etter forvaltningsviktig biologisk mangfold, inkludert rødlistearter og svartelistearter.
- Kartfesting vha. GPS av lokaliteter og forvaltningsviktige arter.
- Søk etter eksisterende informasjon om naturforhold og biologisk mangfold i naturdatabaser (i første rekke Artskart og Naturbase) og litteratur. Søk i Artskart og Naturbase ble gjort i september 2014 og 1. februar 2015.
- Vurdering av konsekvenser for naturverdier og biologisk mangfold ved gjennomføring av utbyggingsplanene, ut fra foreliggende planer og tilgjengelig kunnskap.

Feltarbeidet ble gjennomført fire dager høsten 2014, med to dagers lengre besøk og to dagers kortere besøk ifbm. forbikjøring på vei til andre prosjekter (Høgberget 14.9., Grosbergdalen 14.9. og 26.9., Korpberglia 27.9. og 13.10.). Svært bratt terreng, komplekse naturforhold og store mengder nøkkelelementer for arter, kombinert med høyt fokus på dokumentasjon av artsmangfoldet (som er meget tidkrevende i slike områder) gjorde at tidsbruken ble høy.

Artsdokumentasjon ble konsentrert til artsrike og forvaltningsviktige grupper i gammelskog og elvekløfter, dvs. karplanter, lav og vedboende sopp, samt til en viss grad moser. Arter ble målrettet ettersøkt i potensielle habitater, som gamle og grove trær av både gran og lauvtrær, høgstubber og læger av alle treslag (men særlig gran og osp), bergvegger og steinblokker, rasskrenter, høgstaudesøkk, etc. Mye tid ble brukt på artsleiting, men områdene er likevel så komplekse og rike på nøkkelelementer, at det ikke er til å unngå at artsleiting delvis måtte bli av stikkprøvemessig karakter (mer heldekkende undersøkelser ville kreve svært mye tid). Det må derfor fortsatt forventes å finnes flere interessante og rødlistede arter i områdene, først og fremst Grosbergdalen og Korpberglia (potensialet er svakere på Høgberget).

Inventeringstidspunktene var gunstige mht. artsrike grupper som lav, moser, vedboende kjuker og barksopp. For jordboende sopp og vedlevende skivesopp var imidlertid tidspunktet i seineste laget, og mye av disse artene var tydelig på hell eller råtnet vekk. Blant slike arter er det et visst (men ikke spesielt stort) potensial for sjeldne og rødlistede arter i områdene, men ikke i en slik grad at det vil ha nevneverdig betydning for vurdering av områdenes kvaliteter. Også karplantefloraen var delvis visnet ned såpass seint på året, men ikke i en slik grad at det skapte nevneverdige vanskeligheter/usikkerheter. Likevel vil kartlegging sommerstid/tidlig høst utvilsomt avdekke flere interessante karplanter. Insekter er ikke undersøkt, men det er utvilsomt potensial for spesielle/sjeldne arter i liene ned mot juvet.

Kunnskapsgrunnlaget for å gjøre tilstrekkelig naturfaglige vurderinger vurderes som godt, men som nevnt er det utvilsomt en del flere interessante og rødlistede arter å finne ved nøyere kartlegging. Dette har imidlertid ikke betydning for vurdering av områdenes naturverdi og verdisetting (potensial for artsmangfold inngår i vurderingene). Evt. videre kartlegging anbefales gjennomført seinsommer, sekundært tidlig høst, men evt. insektundersøkelser bør gjennomføres på forsommeren.

Med unntak av hyppige forekommende arter (eksempelvis rosenkjuke og rynkeskinn) er alle påviste forekomster av rødlistearter koordinatfestet med GPS. Artsfunn er lagt ut på BioFokus' egen GBIF-node (koblet til og synlig gjennom Artskart (Artsdatabanken 2014)) i desember 2014 og februar 2015.

1.4 Tidligere undersøkelser

Bekkekløftprosjektet

Store deler av Vinstras elvejuv ble undersøkt ifbm. bekkekløftprosjektet i regi av Direktoratet for Naturforvaltning (nåværende Miljødirektoratet) og NVE. Bekkekløftprosjektet var det første systematiske kartleggingsprosjektet av spesielt prioriterte og biologisk viktige skogtyper i Norge, og omfattet 625 områder i 14 fylker som ble kartlagt i perioden 2007-2010 (Evju (red.) et al. 2011). I Oppland ble bekkekløftprosjektet gjennomført i 2007, og omfattet 37 områder (Gaarder et al. 2008), hvorav hele den ca 20 km lange elvedalen mellom Liadalen naturreservat (nederste del av juvet) og Olstappen var ett sammenhengende undersøkelsesområde. Under kartleggingen ble dette av ulike grunner splittet opp i 6 atskilte bekkekløftområder (Hofton 2008).

Den delen av elvejuvet som Fv255-strekningen Graupe-Ångstad tangerer ble kartlagt som bekkekløftområdet "Vinstra Rognli-Graupesand" på 4040 daa (rapport på Narin-basen (BioFokus 2015): Hofton 2008) (fig. 3). Her ble 5 kjerneområder avgrenset, som ligger ute på Naturbase (2015). En rekke artsfunn fra kartleggingen ligger på Artskart (2015), Norsk Soppdatabasen (NSD) og Norsk Lavdatabase (NLD). Sammenraget fra bekkekløftrapporten, som fortsatt fungerer godt som oppsummering for elvejuvet, er som følger:

"Lokaliteten er en betydelig del av det store elvejuvkomplekset langs Vinstra. Det strekker seg omtrent fra Rognli i øst til Graupesand i vest, en strekning på ca 8 kilometer. Dalføret danner her et mektig elvejuv, med bratte og høye dalsider som stiger opp på begge sider fra den flate dalbunnen. Terrenget er variert, vekslende mellom bergskrenter og fjellvegger, jevne lisider med løsmasser, og bratte sidekløfter. Området er atskilt fra lokaliteten "Vinstra ved Kvikne" av noen få hundre meter der kulturlandskap går helt ned til elvestrengen.

Naturgrunnlaget er svært variert, og gir opphav til en rekke ulike skogtyper. Dalbunnen er flat, og danner ei 10-30 meter brei elveslette hvor en middels rik flommarksskog er vanlig. Denne er dels gammel, med ganske grove trær og en del dødt, dels mer nyetablert på elveører (suksesjon etter vassdragsreguleringene). Oppe i solsida, som har et varmt og solrikt lokalklima, dominerer rike og tørre skogsamfunn. Middelsrik lågurtgranskog med stort løvinnslag er vanligst, men variasjonen og mosaikken er stor, og det er også tørre skrenter med furuskog (kanskje med kalkskogspeg), berggrøtter med høgstaudekog, fuktige søkk med gråor-heggeskog, etc. På skyggesida dominerer gran i mye større grad. Det meste her er blåbærskog, men det er også noe småbregne, storbregne, høgstaude, samt på tørrere partier bærlyngskog.

Området er lite påvirket av nyere inngrep, og gammelskog dominerer. Denne er imidlertid for det meste betydelig gjennomhugd i tidligere tider. Bratt og variert terreng gir likevel skogen et utpreget heterogent "roteskogspeg" på store arealer, og en variert blandingsskog med gran og (på solsida) stort innslag av ulike løvtrær er vanlig. Stedvis har en tilnærmet rene løvskogsarealer i brattskrentene. Granskogen har til dels store mengder død ved i tidlige og midlere nedbrytningsstadier. I mer stabile hellinger er skogen mer homogen (sein optimalfase). Mindre partier gammel naturskog med læger i alle nedbrytningsstadier finnes også, denne har en påvirkningsgrad som er sjeldent lav til Gudbrandsdalen å være. Mens solsideskogen er til dels svært tørr, har granskogene i dalbunnen og i nedre deler av skyggesidene et meget fuktig og stabilt skogklima. Flere steder er skogen sterkt oppbrutt av større og mindre bergvegger.

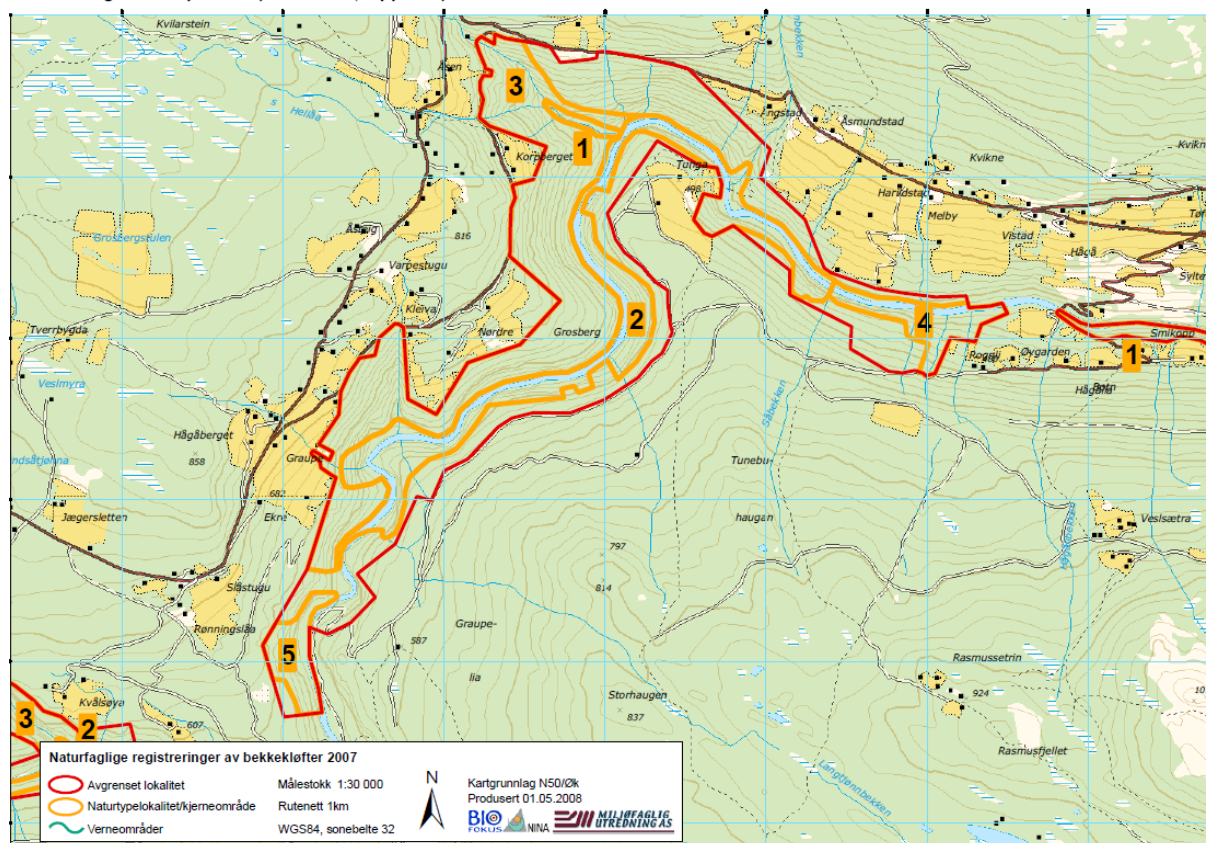
Artsmangfoldet er meget rikt og variert, innen mange artsgrupper, også med et stort antall sjeldne og rødlistede arter. Dette er godt dokumentert for både karplanter, epifyttisk lav og vedboende sopp, men høyst sannsynlig også for jordboende sopp, insekter og fugl. En rekke typiske bekkekløftarter finnes her i til dels gode populasjoner, bl.a. kan nevnes sudetlok, småragg og fossenål. Bergvegglavfloraen er imidlertid dårligere utviklet, denne er betydelig rikere lenger nede i vassdraget. I alt 36 rødlistearter (4 EN, 10 VU, 21 NT, 1 DD) er påvist, men det er åpenbart langt mer å finne ved nærmere undersøkelser.

Vinstras elvejuv, som strekker seg fra Lo nær utløpet i Lågen opp til Olstappen (strekning på over 20 kilometer), samt i tillegg Vinsterfossen ovenfor Olstappen, utgjør et samlet elvekløft-økosystem med svært store naturverdier knyttet til elvejuv og bekkekløfter, både mtp skogmiljøer, variasjonsbredde og arts mangfold. Til sammen er nå kjent minst 67 rødlistearter. Særlig store verdier har partiet som strekker seg fra Lofossen til Graupesand (15 kilometer), der størsteparten består av gammelskog uten nyere inngrep. Sammen med Nordåa-Søråa betraktes det som det mest verdifulle elvejuvlandskapet i fylket, og et av de absolutt beste nasjonalt. Elvejuvkomplekset må anses som internasjonalt unikt, og har kvaliteter som nesten ikke har sitt sidestykke noe annet sted i Norge. Det oppfyller mangelanalysen som

bekkekløft og internasjonal ansvarstype svært godt (med en rekke kriterier i høy grad oppfylt). Dette gjelder også del-lokaliteten Rognli – Graupesand isolert sett.

Rognli – Graupesand utgjør en vesentlig del av elvejuvkomplekset, og er den delen av dalen som har størst areal gammelskog, størst økologisk variasjon, med store kvaliteter knyttet til omtrent alle aktuelle skogstyper (bortsett fra fosserøymiljøer, som helt mangler), og et svært rikt arts mangfold. Enkelte inngrep i form av nyere hogstflater er gjort, men utgjør bare en liten andel av området, og har ikke hatt et slikt omfang at naturverdiene har blitt vesentlig redusert. Det samme gjelder vassdragsreguleringene. Lokaliteten har omtrent alle de egenskaper som karakteriserer de mest verdifulle og artsrikeste bekkekløftene. På denne bakgrunn anses området nasjonalt verdifullt, svært viktig – verdi 6.”

Vinstra Rognli-Graupesand (Nord-Fron, Oppland).

Figur 3. Bekkekløftområdet avgrenset i bekkekløftprosjektet 2007 (Hofton 2008).

Andre undersøkelser

Siden bekkekløftprosjektet er det knapt gjort mer kartlegging i elvedalen. Eneste unntak er undersøkelser av Hatta-Lomma ifbm. kunnskapsinnhenting til faggrunnlag for handlingsplaner for elfenbenslav (*Heterodermia speciosa*) (Hofton 2015) og råtetvebladmose (*Scapania carinthiaca*) (Høitomt 2012/2014). I tillegg har Berg (2011) i sin gjennomgang av sudetlok i Norge en beskrivelse av forekomsten ved Tunga. Kapitlet om tidligere undersøkelser i bekkekløftrapporten (Hofton 2008) er derfor fortsatt dekkende:

”I motsetning til nederste deler av Vinstras elvejuv (som tidlig ble oppdaget som en svært spennende lokalitet for bekkekløftfloraen i Gudbrandsdalen), har resten av elvedalen nesten ikke vært gjenstand for biologiske undersøkelser. Med tanke på hvor lett synlig dette dramatiske canyonlandskapet er fra hoveveien til Skåbu, er det ganske merkelig at det ikke har virket mer fristende på botanikere og mykologer.

Første besøk synes å ha vært av Knut Fægri og Rolf Nordhagen i 1932, da de fant hengepiggrø – ”Kvikne, Vinstras canyon nedenfor Ångstad” (Artskart 2008). Klart mest betydningsfullt mtp tidligere undersøkelser er to besøk Rolf Y. Berg gjorde i juvet, hhv. ved Tunga i 1978 og ved Graupesand i 1979 (Berg 1983b, Artskart 2008). Særlig ved Tunga fant han en rekke interessante arter, inkludert sudetlok (VU), huldregras (NT), dalfiol (NT), sandfiol, bakkefiol, hengepiggrø (NT), smalfrøstjerne (VU) og fjellnøkleblom (NT). Ved Graupesand påviste han bl.a. storrap, klåved (NT) (disse trolig innenfor kjerne 5), dalfiol og hengepiggrø (disse to i ”bratte hamrer ø for Graupesand” – trolig utenfor avgrenset lokalitet),

myskemaure (nederst i Hattdalen), og på en grasbakke nær brua (utenfor avgrensede lokaliteter) både marinøkkel (NT) og høstmarinøkkel (VU).

Basert på Berg (1983b) sine funn er det opprettet punkt-lokaliteter (altså ikke avgrenset figurer/arealer) ved Graupesand (verdi B) og Tunga (verdi A) i naturtypekartleggingen (Naturbase 2008).

Ellers er det gjort noen spredte funn i området Korpberget – Massdøla (øvre deler) (Artskart 2008):

Ryemose og skjerfmoser (Harald Bratli 1992), en del relativt vanlige lav (Einar Timdal og Even W. Hanssen 2004, Rolf Y. Berg 1991). Mest interessant er skorpekolle *Pilophorus dovrensis* (VU) som Sten Ahler fant i 1952 langs Massdøla (men trolig et stykke høyere oppe, ved Bakken), og nordlig aniskjuka som ble funnet av Jon Opheim i 1991 litt øst for Massdøla. Funnet ble gjort på ei selje litt på nedsiden av veien rett ned for Massing (Jon Opheim pers. medd. februar 2008), koordinatene i Soppdatabasen (Botanisk Museum 2008a) gir unøyaktig stedfesting (ifølge de koordinatene er funnet på oversiden av veien) (beskjed videreformidlet til Soppherberiet februar 2008 for korrigering av koordinat).

Arealet mellom Ångstad og Nordre Grosberg ble også undersøkt mtp hvitryggspett i 1988, men uten at det ble gjort noen observasjoner (Opheim & Høitomt 1990). En gråspett ble sett. Området ble ikke vurdert som spesielt velegnet for hvitryggspett, men pga stort areal og nærheten til løvrike skogområder lenger ned i dalen (Sylte-området, Kongsli) ble det likevel ansett som aktuelt matletingsområde for hvitryggspett.”

2 Områdebeskrivelse

For overordnet og detaljert beskrivelse av naturforhold, naturtyper, etc. i Vinstras elvejuv vises til rapporten fra bekkekløftprosjektet 2007 (Hofton 2008).

2.1 Undersøkellesområder

Undersøkellesområdene i prosjektet omfatter tre delområder på nordvestsiden av Vinstras elvejuv, mellom Korpberget i nord og Kleiva/Grosbergdalen i sør (figs. 4-6) (informasjon delvis fra Trond Holmestad (ViaNova Lillehammer) i mail høsten 2014):

Korpberglia (område 1) (ca. 210 daa)

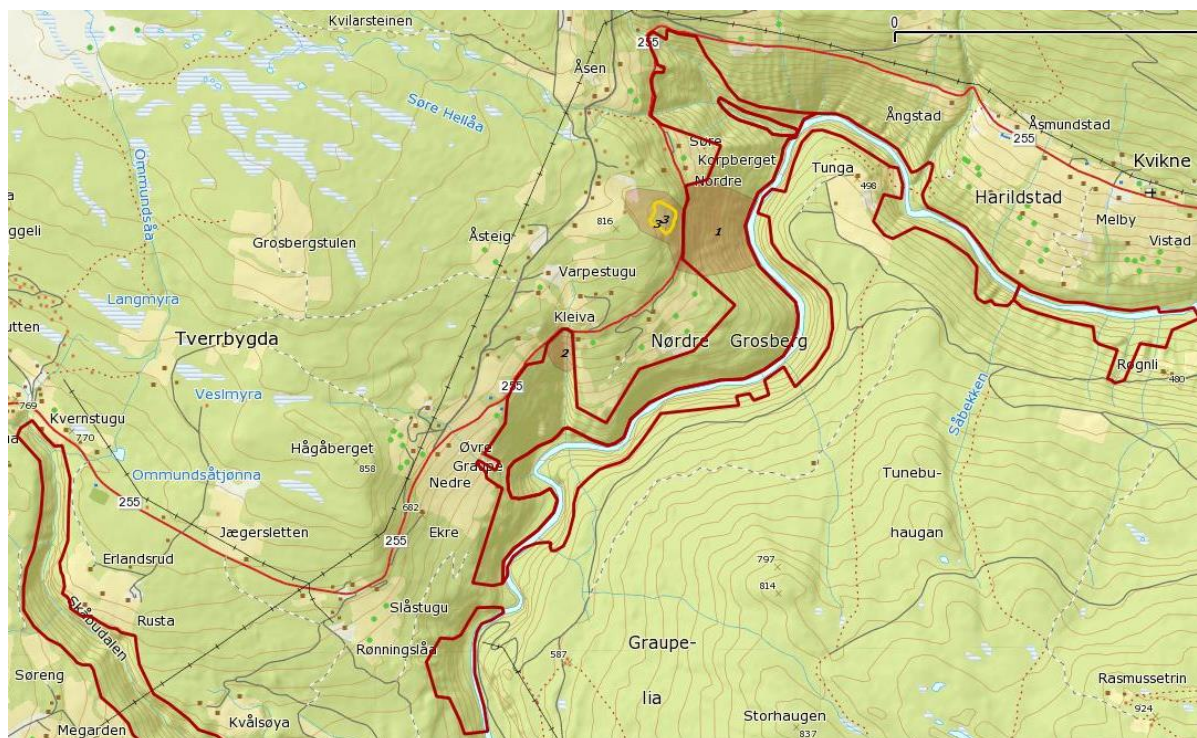
Svært bratt lise nederfor Høgberget, ned til Vinstraelva. Ihht. opprinnelige planer i reguleringsplan vedtatt 29.4.2014 skulle Høgberget palles ut, noe som ville gi svært mye overskuddsmasser. En enkel løsning ville da være å dumpe massene ned i den bratte lia under.

Grosbergdalen (område 2) (ca. 90 daa)

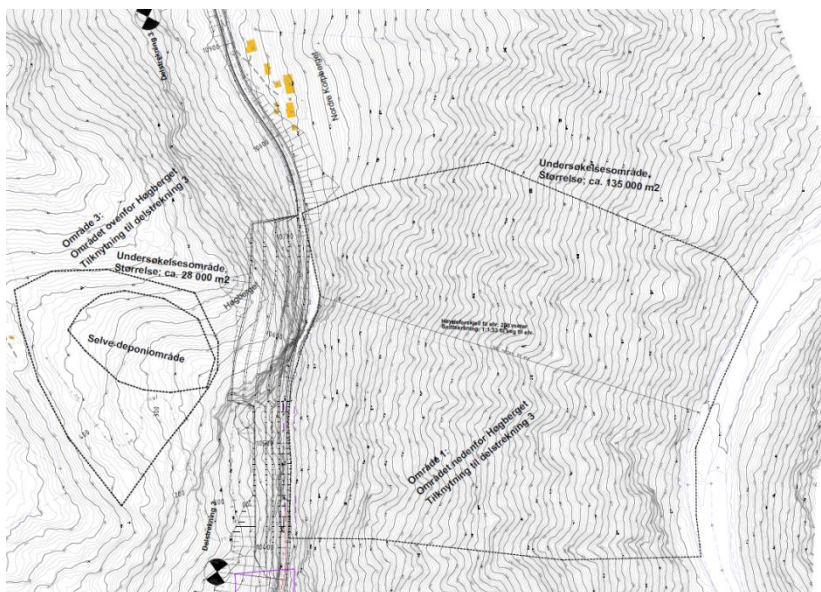
Tidligere planer gikk ut på utfylling fra eksisterende veg ut i dalen. Dette er ikke forutsatt i reguleringsplan av 29.4.2014. Terrengtet er imidlertid svært bratt på innsiden, og ved å fylle ut på nedsiden ville man minske vanskelige inngrep på innsiden, og samtidig bli kvitt noe overskuddsmasse på enkel måte. Samtidig ville dette gitt mulighet for å utbedre vegkurvaturen noe. Det er imidlertid svært bratt terreng også på utsiden, utfylling her ville derfor innebære etablering av en fyllingsfot for deretter å bygge seg oppover.

Høgberget overside (område 3) (ca. 30 daa)

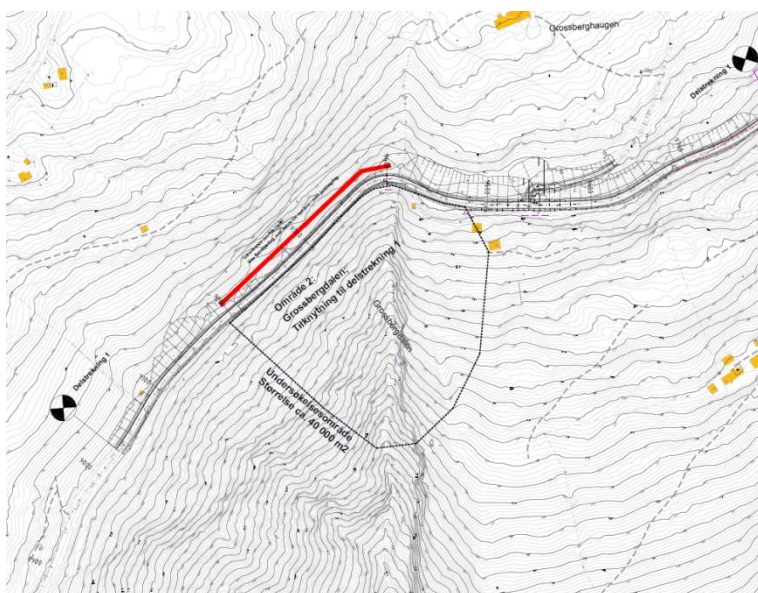
Ved utpalling av Høgberget og transport av massene til Ekreteigen vil massene måtte transporeres ned en bratt anleggsvei til Fv. 255, noe som anses krevende mtp. HMS og tidsbruk. En har derfor arbeidet med mulighet for deponering av disse massene inne i dalsøkket på toppen av Høgberget.

Figur 4. Oversiktskart over de tre undersøkelsesområdene 1-3 (rød skravur), gamle naturtypelokaliteter (rødt) og ny lokalitet (gult).

Figur 5. Undersøkellesområdene 1 Korpberglet (høyre) og 3 Høgberget (venstre)

Figur 6. Undersøkellesområde 2 Grosbergdalen.

2.2 Naturtypelokaliteter

Det aller meste av de tre undersøkellesområdene ligger i naturtypelokaliteter (bare en mindre del av Høgberget-området er ikke avgrenset som naturtypelokalitet). Høgberget SV er ny lokalitet (ikke tidligere kjent), mens Grosbergdalen og Korpberglet inngår i lokaliteter som ble kartlagt ifbm. bekkekløftprosjektet i 2007 (kjerneområder 2 og 3, fig. 3). Som følge av arbeidet i 2014 har kunnskapstilfanget for lokaliteten Graupe-Korpberglet vært stor.

Grosbergdalen og Korpberglet utgjør ganske små deler av de to store lokalitetene fra 2007, og skiller seg ikke ut på en slik måte at det er naturlig å skille dem ut som egne lokaliteter. 2007-lokalitetene videreføres derfor med uendret avgrensning, men beskrivelsene er oppdatert. Det er likevel slik at begge disse store lokalitetene (særlig Graupe-Korpberglet) etter nåværende kartleggingsmetodikk burde vært splittet opp i mindre, mer detaljerte lokaliteter, men det krever vesentlig mer feltarbeid enn det som har vært mulig å gjøre ifbm. Fv255-prosjektet for å gjøre dette.

2.2.1 Vinstrajuvet Såbekken-Tunga-Ekre

En ca 400 meter lang strekning på vestsiden av elva sørøst for Korpberget ligger innenfor Fv255-prosjektets undersøkelsesområde. I tillegg må også partiet der Grosbergdalen munner ut i hovedelva regnes som en del av mulig influensområde, fordi ras i Grosbergdalen vil kunne rase ned i juvet. Dette partiet ble ikke oppsøkt i 2014.

Referansedata

Fylke:	Oppland	Verdi:	A
Kommune:	Nord-Fron	Naturtype:	Bekkekløft, Flommarksskog, Gml granskog, Gml furuskog
Lokal-ID:	-	Utforming:	Lavlands-granbekkekløft 95, flompåvirket oreskog 5, Gml lavlandsgranskog 40, Gml høylandsfuruskog 5
Gnr./bnr.:	-	Høydelag:	370-550 moh.
UTM (sentral):	32V xxxxx xxxxxx	Bioklima-region:	MB-OC/C1
Areal:	862 daa.	Naturbase BN:	BN00065584
Dato feltreg.:	10.-18.10.2007, 27.9.-13.10.14	Prosjekt:	Fv255 Graupe-Ångstad
Registrant:	Tom H. Hofton	N2000 innlagt:	Nei

Områdebeskrivelse

Innledning: Undersøkt av Tom H. Hofton (BioFokus) 10., 17. og 18.10.2007 ifbm. bekekløftprosjektet, da lokaliteten ble avgrenset som ett av 5 kjerneområder i det store elvejuvområdet Rognli-Graupesand (samlet verdisatt til nasjonalt svært verdifullt, 6 poeng) (Hofton 2008). Før 2007 var området lite undersøkt (se Hofton 2008), men bl.a. er det tidligere funnet sudetlok (Berg 1983, 2011). Ifbm. planer om utbedring av Fv255 ble skogen på vestsiden av elva sørøst for Korpberget (et parti som ikke ble undersøkt i 2007) undersøkt av THH 27.9. og 13.10.2014. Lokalitetsbeskrivelsen er oppdatert, mens avgrensning er holdt uendret (ideelt sett burde lokaliteten splittes opp noe mer detaljert, men dette krever mer feltarbeid). Ny beskrivelse skal erstatte Naturbase BN00065584.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten består av en ca 6 km lang strekning langs Vinstra-elva. Den favner de fuktigste delene av elvejuvet; den elvenære skogen i dalbunnen, humide granskogslirer et stykke opp i skyggeside-liene og nederste del av skråningene på nord- og vestsiden av elva (avgrenset opp mot brattskrent/brekk, overgang til markant tørrere skog). Elvejuvet er dypt, med høye og bratte lisider, men dalbunnen er ganske flat og elva renner for det meste i rolige stryk. Noen hogstflater etter kabelkrandrifter skjærer ned i liene på sørsiden (utelatt fra lokaliteten). Elvejuvet svinger mye på seg, noe som skaper varierte eksposisjoner, som sammen med bratt terreng, sidekløfter, brattskrenter, berg og rasmark gir opphav til stor økologisk variasjon. Berggrunn varierende; ifølge NGU (2015) fyllitt, skifer, sandstein, kvartsitt. Bioklima-region: mellomboreal – overgangsseksjon/svakt kontinental (MB-OC/C1).

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten klassifiseres som bekekløft (lavlands-granbekkekløft på Østlandet), overlappende med flommarksskog (flompåvirket oreskog), gammel granskog (gammel lavlandsgranskog) og (ikke inndelt) rik boreal lauvskog, rik barskog (høgstaudegranskog) og berg og rasmark, i tillegg parti gammel furuskog (gammel høylandsfuruskog). Kløftemiljøet er generelt stabilt fuktig, mye fordi juvet er så dypt nedskjært og med høye, beskyttende lisider omkring.

Flommarksskog dominert av gråor (med spredte innslag av selje, rogn, hegg) og en smal brem Salix-kjerr står i en mer eller mindre sammenhengende, smal sone langs elva i dalbunnen (gradvis svakere utviklet i indre deler). Denne skogen er relativt frodig, delvis strutseving-dominert, men ikke mer enn middels rik floristisk sett. Det er delvis gammel og veletablert skog med gamle trær og en del dødved, dels yngre og mer pionerpreget der den er etablert på elveørene (lavere og mer stabil vannføring som følge av reguleringene på 1950-tallet).

Bak flommarksskogen dominerer oftest gran, men stedvis står også mer lauvdominert skog. Bl.a. i bunnena av Korpberglia er det svært frodig, rik høgstaude-blandingsskog med gran og mye lauvtrær (gråor, selje, bjørk, rogn, hegg) i en sone mellom flommarksskogen og en brattskrent 30-50 høydemeter ovenfor elva. Her er det mye gamle, grove lauvtrær og dødved av slike.

Granskogen i liene er brattlendt og mosaikkartet "roteskog", typisk for bratte elvekløftlirer, ofte oppbrutt av mye berg og noe rasmark (stedvis fjellvegger og skrenter rett i elva) og med et vanligvis heterogent skogbilde. Blåbærskog er vanligst, men det er også innslag av lågurtskog, småbregneskog, storbregneskog og høgstaudeskog. Stedvis har granskogen innslag av ulike gamle lauvtrær (bjørk, rogn, selje). Det meste er betydelig påvirket av gamle dagers gjennomhogster, men godt hjulpet av det bratte terrenget har mye av skogen utviklet naturskogspreg, bl.a. med mye død ved mange steder. Andre partier har et mer homogent, oppkvistet skogbilde. Mindre partier er mer beskjedent påvirket og har gammel naturskog. Den eldste skogen står i lisida øst for elva øst-sørøst for Nørdre Grosberg, med grove trær over 200 år (bl.a. ei kjempegran over 100 cm stammediameter), og mye grove læger i de fleste nedbrytningsstadier.

Brattskrentene er stedvis rasutsatte. Et 5-6 år gammelt, stort rasfelt opp fra elva sørøst for Korpberget har nyetablert vegetasjon med bl.a. masseforekomst av huldregras.

Artsmangfold: Lokaliteten har store arealer nær optimalt utviklet og utpreget stabilt fuktig elvekløftskog, og artsmangfoldet er svært rikt, med en rekke sjeldne og spesialiserte arter, inkludert flere av de mest kravfulle kløftespesialistene.

Karplantefloraen utmerker seg med et meget velutviklet huldre-element (kløftearter) og rasmark-bergskrentarter. Huldregras finnes flere steder (masseforekomst i nevnte rasfelt, ellers sparsomt), fjell-lok, dvergsnelle. Ved Tunga har Rolf Y. Berg tidligere funnet bl.a. hengepiggrør, fjellnøkleblom, smalfrøstjerne og dalfiol, dessuten sudetlok i et brattheng like øst-nordøst for gården. Under feltarbeidet i 2014 ble en tidligere ukjent forekomst av sudetlok funnet i rik, glissen

høgstaudekog inntil en bergskrent litt innenfor elva nederst i Korpberglia, et bestand som dekket ca 2m². Sudetlok er ei av Nordens sjeldneste og mest særegne karplanter, og regnes som den mest eksklusive i huldre-elementet. Med dette nye funnet er den nå kjent fra 17 lokaliteter i Norge.

Lavfloraen er meget rik på både gran og løvtrær. Sammen med bl.a. mye strylav (*Usnea spp.*) er mjuktjafs (*Evernia divaricata*) ganske vanlig flere steder i granskogen, sparsomt finnes også småragg (*Ramalina dilacerata*) og trådrag (*R. thrausta*) på grankvister. På lauvtrær er særlig det velutviklete raggslavsamfunnet langs elveløpet interessant, med bl.a. bemerkelsesverdig mye småragg (kanskje rikeste forekomst i Norge), men også lungeneversamfunnene på rogn og delvis selje er relativt rike. Knappenålslav er mangelfullt undersøkt, men bl.a. er det påvist en tilsynelatende livskraftig populasjon av fossenål (*Calicium lenticulare*) (sett på minst 4 trær), hvithodenål (*Chaenotheca gracilentia*) finnes en del steder innunder overhengende berg, taiganål (*C. laevigata*) finnes på selje, og rimnål (*Chaenothecopsis viridialba*) på gran. Bergvegglavfloraen er dårligere utviklet, unntatt ved Tunga, der det var et parti med mange spesielle arter på berg (bl.a. langt trolskjegg (*Bryoria tenuis*), praktlav (*Cetrelia olivetorum*), hodeskoddslav (*Menegazzia terebrata*). På baserike bergvegger er også *mosefloraen* interessant, med bl.a. skjermose (*Apometzgeria pubescens*) og blåkurlmose (*Didymodon glaucus*).

Også *vedsoppfungaen* er interessant. Gran-vedsopp er best utviklet i det nevnte gammelskogsfeltet på østsiden av elva øst-sørøst for Nørdrø Grosberg, med bl.a. sprekkjuke (*Diplomitoporus crustulinus*), sjokoladejuke (*Junghuhnia collabens*) og "eirekjuke" (*Postia hibernica*). I nedre del av Korpberglia ble nordlig aniskjuke (*Haploporus odoratus*) påvist på hele 4 seljer (2 et stykke oppi lia, 2 nede langs elva), dette er dermed nest rikeste forekomst i Norge etter Eikesdalen (MR Nesset). Arten er tidligere (1991) også funnet nedenfor Massing.

Bruk, tilstand og påvirkning: Gammelskog og eldre skog som ikke er påvirket i nyere tid dekker hele området, men mesteparten er preget av gamle dagers bruk i form av gjennomhogst. Vassdraget er sterkt regulert, noe som utvilsomt har hatt (vesentlig) negativ betydning bl.a. for luftfuktigheten i dalbunnen.

Fremmede arter: Ingen påvist.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten er det mest verdifulle av fem kjerneområder i bekkekløftområdet "Vinstra Rognli-Graupesand". Elvejuvet har svært store kvaliteter i kraft av å være ei av Norges største og mest verdifulle elvekløfter, og vurderes samlet som internasjonalt verdifull (verdi 6) (Hofton 2008).

Verdivurdering: Lokaliteten har svært store og kvaliteter i kraft av å være et mektig elvejuv med meget velutviklete og varierte miljøer knyttet til naturtypen, og et uvanlig rikt biomangfold. Av rødlistede naturtyper (RL2011) tilhører hele området kontinentale skogsbekkekløfter (NT), i tillegg inngår høgstaudegranskog (NT). Artsmangfoldet er svært rikt, og selv om artsundersøkelsene ikke har vært spesielt grundige er det hittil påvist 32 rødlistearter (RL2010), fordelt på 17 lav (2 EN, 6 VU, 9 NT), 8 vedsopp (1 EN, 2 VU, 4 NT, 1 DD), 1 mose (VU) og 6 karplanter (1 EN, 5 NT). Dette er et av de aller mest verdifulle elvekløftområdene i Norge, også blant "storkløftene", er å betrakte som unikt, og er klart svært viktig (verdi A).

Forvaltning: Fri utvikling (ingen inngrep) er optimalt for å bevare naturverdiene. Det er ikke behov for skjøtsel, men det ville vært svært positivt med større minstevannføring. Området er ras- og erosjonsutsatt og inngrep i terrenget ovenfor lokaliteten vil lett kunne føre til store ras langt nedover i liene, slike inngrep bør derfor unngås.

Kilder

Berg, R. Y. 1983. Bekkekløftfloraen i Gudbrandsdal. II. Kløftene. Blyttia 41: 42-56.

Berg, R. Y. 2011. Den sjeldne "huldreplanten" sudetlok *Cystopteris sudetica* i Norge. Blyttia 69: 221-243.

Hofton, T.H. 2008. Naturverdier for lokalitet Vinstra Rognli - Graupesand, registrert i forbindelse med prosjekt Bekkekløfter 2007, Oppland. NaRIN faktaark. BioFokus, NINA, Miljøfaglig utredning. <http://borchbio.no/narin/?nid=1683>

Kart

Avgrensning identisk med kjerneområde 3 hos Hofton (2008), se figs. 3, 4.

2.2.2 Graupe-Korpberget

To deler av denne store lokaliteten ligger innenfor prosjektets undersøkelsesområde og influensområde; Korpberglia (lia sør for Korpberget) og øvre del av Grosbergdalen.

Referansedata

Fylke:	Oppland	Verdi:	A
Kommune:	Nord-Fron		
Naturtype:	Gammel lavlandsblandskog, Gammel granskog, Rik barskog, Rik boreal lauvskog, Gammel furuskog		
Utforming:	SB gran-blandsk 50, Gml lavlandsgransk 30, Lågurtgransk 60, Høgst.gransg 2 Lågurtfurusk 5, Rik løvsk 15, Gml høylandsfurusk 2		
Lokal-ID:	-		

Gnr./bnr.:	-	Høydelag:	400-710 moh.
UTM (sentral):	32V xxxxx xxxxxx	Bioklima-region:	MB(SB)-OC/C1
Areal:	1431 daa.	Naturbase BN:	BN00065688
Dato feltreg.:	10.10.2007, 14.9-13.10.2014	Prosjekt:	Fv255 Graupe-Ångstad
Registrant:	Tom H. Hofton	N2000 innlagt:	Nei

Områdebeskrivelse

Innledning: Undersøkt av Tom H. Hofton (BioFokus) 10.10.2007 ifbm. bekkekløftprosjektet, da lokaliteten ble avgrenset som ett av 5 kjerneområder i det store elvejuvområdet Rognli-Graupesand (samlet verdissatt til nasjonalt svært verdifullt, 6 poeng) (Hofton 2008). Solsideliene ble da imidlertid bare raskt og overfladisk sjekket, hovedinnsatsen ble lagt på skogen i dalbunnen og skyggesida av juvet. Før 2007 var området lite undersøkt, se Hofton (2008). Ifbm. planer om utbedring av Fv255 ble i 2014 to delområder som kan bli berørt av utbyggingen grundigere kartlagt av THH, slik at kunnskapen om artsmangfoldet i lokaliteten nå har blitt vesentlig bedre: Grosbergdalen (14.9. og 26.9.), og lia sør for Korpberget (27.9. og 13.10.). Lokalitetsbeskrivelsen er oppdatert, mens avgrensning er holdt uendret (ideelt sett burde lokaliteten splittes opp mer detaljert, men dette krever vesentlig mer feltarbeid). Ny beskrivelse skal erstatte Naturbase BN00065688.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten består av de bratte sør- til østvendte solsideliene i Vinstras store elvejuv fra Massdøla i nord til sør for Graupe i sør (ca 4-5 km lengde), mellom dalbunnen og Fv255/kulturlandskapet på toppen av lia. I dalbunnen er avgrensningen trukket langs brattskrent/brekk 40-60 høydemeter over elva, med markant skille mot tydelig fuktigere kløfteskog (egen lokalitet). I nordøst (ned for Massing) grenser området mot større sammenhengende lauvskog i den solvendte lia. Elvejuvet svinger mye på seg, noe som skaper varierte eksposisjoner, som sammen med meget bratt terreng, sidekløfter, brattskrenter, berg og rasmarker gir opphav til stor økologisk variasjon. Berggrunn varierende; ifølge NGU (2015) fyllitt, skifer, sandstein, kvartsitt. Bioklima-region: mellomboreal (og sparsomt sørboreale innslag) – overgangsseksjon/svakt kontinental (MB(SB) – OC/C1).

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten klassifiseres som gammel lavlandsblandingsskog (sørboreal grannblandingsskog) i mosaikk med gammel granskog (gammel lavlandsgranskog) og gammel furuskog (gammel høylandsfuruskog), overlappende med rik barskog (lågurtgranskog, høgstaudegranskog lågurtfuruskog), rik boreal lauvskog, berg og rasmark.

Brattliene i nord (Massdøla-Korpberglia-Nørdre Grosberg) dekkes av finkornete løsmasser av hovedsakelig glasifluvialt opphav, og har et ravinert bølgerelieff med vekslende tørre rygger og fuktige søkk, og nokså lite bergvegger. Lenger sør er liene enda brattere, løsmassedekket mer usammenhengende (men også her mye finkornet i jevne hellinger), og terrenget opprevet av mye bergskrenter og rasmark. Bergene er skifrige/lagdelte, dels halvrike, dels tydelig baserike.

Stor økologisk variasjon gir opphav til varierte skogtyper, men samlet sett dominerer rik, relativt tørr og varm "solsideskog". Typisk er en heterogen blandingsskog dominert av gran, med mosaikkartet, høyt innslag av mye osp og bjørk (særlig på tørre løsmasserygger), en del selje, spredt gråor (særlig i fuktige søkk og kildeskog), og sparsomt rogn, hegg. Gran er mer enerådende på jevne, stabile hellinger. I de bratteste skrentene og på eldre stabiliserte rasmarker dominerer gjerne lauvtrær, bl.a. er det brattlier med halvgammel bjørkedominert skog i "grytene" ned for Nørdre Grosberg og Graupe (kanskje dels kulturbetinget). Lågurtsskog er vanligst, dels frisk-fuktig, dels nitrofil, men mest en middelsrik løsmassevariant med mye snerprørkvein på litt åpne steder. I tillegg finnes noe blåbærgranskog på slakere mark i øvre deler, småbregneskog i friske hellinger, og rik høgstaudekog i søkk og bergrøtter. Mer sammenhengende høgstaudekog står nederst mot elva og på gammel rasmark, bl.a. et særegent parti høgstaude-gråor-ospeskog lavt i lia sørøst for Korpberget. Furudominert skog inntar mindre arealer på tørre solvendte bakker og bergframspring, dels lågurtfuruskog og muligens kalkfuruskog på grunt sandig underlag. Mest furuskog står i bratthengene sør på begge sider av Grosbergdalens utløp i Vinstra-elva. På en bratt berghammer øst for Grosbergdalen er furuskogen ganske gammel, med gamle solvidde trær og noe død ved.

Dalsidene dekkes i hovedsak av gammelskog som i varierende grad er preget av gamle dagers hogster og bruk. Intensiteten har imidlertid variert mye mellom ulike deler av liene. På mye av arealet ligger påvirkningen langt tilbake i tid, og deler av skogen i de bratteste partiene har nok vært lite påvirket også i gamle dager.

Den eldste skogen står i områdene Massdøla-Korpberglia og Grosbergdalen-Graupe. Kombinasjonen langvarig urørt, raskt omløp (god bonitet), variert naturgrunnlag med mye bratt/ustabilt/rasutsatt terreng, og dels tørt solrikt lokalklima, gjør at mye av skogen her er i naturlig dynamikk, med variert og "rufsete" naturskogskarakter. Skogstrukturen veksler mellom "gammel kulturskog" med dels mye nydannet læger, kompakt aldersfase-granskog med lite lauvtrær, og (kanskje vanligst, bl.a. store deler av lisida sør for Korpberget) heterogen og opprevet skog med god sjiktning, mye lauvtrær og rikelig læger. Grana er til dels grov og høyreist, men i liten grad biologisk gammel (trærne går overende før de rekker å bli gamle). Oppløsningsfase med glissent tresjikt og åpne glenner/sammenbrudd med store dødvedkonsentrasjoner er vanlig. Lægrene er hovedsakelig i tidlige til midlere nedbrytningsstadier, men spredte gamle/råtnes stokker finnes også noen steder. Det er betydelig innslag av gammel og grov osp (særlig på de tørre ryggene), gammel selje og bjørk, og stedvis dels kraftige gadd, høgstubb og mye læger av lauvtrær i ulike nedbrytningsstadier. Lia sør for Korpberget har påfallende mye grov, gammel selje, og det synes å være langvarig kontinuitet av slike trær i området. Terrenget er rasutsatt, og de bratteste søkkene, sidekløftene og berghengene raser ut med ujevne mellomrom, med store "hull" i skogdekket og ansamlinger av nedraste trær og stokker i bunnen som resultat. I Grosbergdalen har det nylig gått et ras langt ned i dalbunnen, trolig "antent" av utbedringsarbeidet på Fv255.

Andre deler av juvet har gjennomgående yngre skog, med færre grove trær og mindre mengder dødved. Mer rene lauvskogsfelt (bl.a. sørøst for Nørdre Grosberg) har gjerne halvgammel til middelaldrende karakter, med trær av moderate

dimensjoner og relativt lite død ved. Det samme gjelder på litt slakere mark i øvre lisone opp mot kulturlandskapet, med dels middelaldrende suksesjonsskog dominert av yngre bjørk, selje og gråor. Overgangssoner har stedvis halvgammel grandominert skog med mye nydannet læger.

Tilgjengelige deler av lia har trolig vært brukt til beite, og deler av lauvskogspartiene (særlig på toppen av lia) er trolig suksesjoner etter gjengroing av tidligere glissen beiteskog. På toppen er visse deler fortsatt ganske tydelig beitepreget. Lauvskogsfelt i bratte skrenter langs elva kan derimot like gjerne være naturlige suksesjoner etter gamle ras.

Artsmangfold: Området kombinerer naturgitte og skogtilstands-egenskaper som gir grunnlag for et rikt og variert arts mangfold i mange artsgrupper - heterogent naturgrunnlag, stor økologisk variasjon, rike naturtyper, generelt gunstig lokalklima, stor treslagsvariasjon med mye lauvtrær, og mye gammel skog med grove trær og svært mye død ved av både gran og lauvtrær. Vedsoppfungaen utmerker seg mest, men også karplanteflora, lavflora og moseflora er velutviklet og artsrik. Spesielle/sjeldne/kravfulle arter opptrer imidlertid bare spredt. Området har utvilsomt også stor interesse for insekter (varm og solrik gammelskog med stor treslagsvariasjon og mye dødved) og fugl (særlig hakkespetter og hullrugere). *Karplantefloraen* er artsrik og variert, med både svakt varmekjære arter, lågurtarter, høgstaudearter og bergskrent/rasmærks-elementet, men det er i hovedsak mer eller mindre vanlige arter for de aktuelle naturtypene som finnes. Mest interessant er rike bergskrenter og rasmærker med basekrevende arter og fjellplanter (bl.a. svartstarr, dvergsnelle, snøildre). Det er tidligere påvist rik flora med basekrevende arter i åpne skrenter andre steder i juvet (Berg 1983), og det er definitivt potensial for dette også i lokaliteten. Også høgstaude-elementet i de våte søkkene er artsrikt (fjell-lok, storapp). Kalklågurtarten kalktelg ble sett i Grosbergdalen.

Jordsoppfungaen er mangelfullt undersøkt. Det er et visst (men ikke stort) potensial for interessante og rødlistede arter, men lågurtskogen er i hovedsak en løsmasseutforming som ikke er spesielt rik på sjeldne arter. Derimot kan det være bedre potensial i de grunnlendte partiene med lågurtfuruskog.

Vedsoppfungaen preges av et østlig lavlandsskogs-element, og er artsrik på både gran og lauvtrær. På gran er "vanlige" naturskogsarter som rosenkjuke (*Fomitopsis rosea*), granrustkjuke (*Phellinus ferrugineofuscus*) og rynkeskinn (*Phlebia centrifuga*) tallrike, mens kravfulle og sjeldne arter opptrer spredt – høgstubbesskinn (*Clavulicium macounii*), sprekjkjuke (*Diplomitoporus crustulinus*), sjokoladekjuke (*Junghuhnia collabens*), barksoppen *Scytinostromella heterogenea*, klengeskjuke (*Skeletocutis brevispora*). Høgstubbesskinn og *Scytinostromella heterogenea* er de sjeldneste av disse (begge ble funnet i Grosbergdalen). På osp er påvist bl.a. ospehvitkjuke (*Antrrodia pulvinascens*), fagerkjuke (*Ceriporia excelsa*) (sørlig art, meget sjelden i innlandet), vedtraktsopp (*Ossicaulis lignatilis*), seig østerssopp (*Pleurotus dryinus*). Også selje har interessante vedsopp: I Korpberglia ble den sjeldne seljeskinn (*Intextomyces contiguus*) sett på ei grov låg, og nordlig aniskjuke (*Haploporus odorus*) påvist på hele 4 seljer (2 et stykke oppi lia, 2 nede langs elva), dette er dermed nest rikeste forekomst i Norge etter Eikesdalen (MR Nasset). Arten er tidligere (1991) også funnet nedenfor Massing.

Lav- og mosefloraen er relativt artsrik og variert, men spesielle/sjeldne/kravfulle arter mangler nesten helt (trolig for tørt). Det er rikelige mengder epifytter både på gran og lauvtrær. Grana har særlig i nedre, fuktige deler av liene dels store mengder skjeggjav (mest *Usnea* spp.), og i fuktige søkk også mye physciacéer på tynne kvister (men mangler "fine" ragglavsamfunn), på stammen av gamle trær noe granseterlav (*Hypogymnia bitteri*). På osp og selje er lungeneversamfunnet brukbart utviklet (best i midtre og nedre del av lia) men ikke særlig artsrikt, dominert av typiske arter som fløyelsglye (*Collema furfuraceum*) og lungenever (*Lobaria pulmonaria*) (stedvis mye), mens sjeldnere/mer interessante arter finnes sparsomt (olivenfiltlav (*Fuscopannaria mediterranea*), grynfiltlav (*Pannaria conoplea*), kystårenever (*Peltigera collina*), brundogglav (*Physconia detersa*)). Lavfloraen på berg er ganske fattig. Kalknever (*Peltigera venosa*) i skrenter viser tydelig baserike forhold.

Mosefloraen virker rik i baserike berg og rasskrenter, og det er potensial for spesielle/sjeldne arter slike steder (selv om ingen slike hittil er påvist). På gammel osp er funnet sveipfellmose (*Neckera pennata*), og på granlæger naturskogsartene pusledraugmose (*Anastrophyllum hellerianum*) og skjørsigd (*Dicranum fragilifolium*).

Bruk, tilstand og påvirkning: Gammelskog og eldre skog som ikke er påvirket i nyere tid, men mesteparten er preget av gamle dagers bruk i form av gjennomhogst, stedvis (i tilgjengelige/slakere partier) også beite. En gammel kjerre-/hestevei går ned gjennom lia ved Nørdre Grosberg, og kan følges nesten ned til dalbunnen. Vassdraget er sterkt regulert.

Fremmede arter: Ingen påvist.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten er det største av fem kjerneområder i bekkeløftområdet "Vinstra Rognli-Graupesand". Elvejuvet har svært store kvaliteter i kraft av å være ei av Norges største og mest verdifulle elvekløfter, og vurderes samlet som internasjonalt verdifull (verdi 6) (Hofton 2008). Lokaliteten utgjør en stor del av elvekløftområdet, og har stor betydning for den høye samlede verdien til elvekløfta.

Verdivurdering: Lokaliteten har store naturverdier i kraft av å være ei stor og velutviklet elvekløft-dalside, med en rekke egenskaper som er viktige for naturmangfoldet – stort areal, stor variasjonsbredde, gunstig lokalklima, rike naturtyper, stor treslagsblanding med mye lauvtrær, mye gammel skog med grove trær og store mengder dødved av både gran og lauvtrær. Området har store kvaliteter knyttet til både naturgrunnlag og gammelskogstilstand, med spesiell interesse i form av gammel lavlandsgranskog og gammel blandingsskog med usedvanlig mye død ved. Så store arealer med slik skog er sjelden, og i Gudbrandsdalen ellers er det kanskje bare Nordåa (Ringebu) som har tilsvarende kvaliteter. Av rødlistede naturtyper (RL2011) tilhører det meste av området kontinentale skogsbekkeløfter (NT), i tillegg inngår noe høgstaudegranskog (NT) og

rik boreal frisk lauvskog (DD). Artsmangfoldet er variert og rikt, med flest spesielle arter påvist av vedsopp. Hittil er kjent 14 rødlistearter (1 EN, 4 VU, 9 NT), men det er bare partiene sør for Korpberget og i øvre del av Grosbergdalen som er artskartlagt, og det reelle tallet er utvilsomt langt høyere. Naturverdiene varierer i ulike deler av området. Den eldste skogen i elvejuvet står i områdene Massdøla-Korpberglia, Grosbergdalen-Graupe, Graupesand NV (egen lokalitet) og et parti på østsiden av elva øst-sørøst for Nørdre Grosberg (del av annen lokalitet), men også resten av lokaliteten har skog med betydelige (men ikke like høye) kvaliteter. Samlet sett er lokaliteten klart svært viktig (verdi A).

Forvaltning: Fri utvikling (ingen inngrep) er optimalt for å bevare naturverdiene. Det er ikke behov for skjøtsel. Området er ras- og erosjonsutsatt og inngrep på toppen av lia vil lett kunne føre til store ras langt nedover i liene, slike inngrep bør derfor unngås.

Kilder

Berg, R. Y. 1983. Bekkekløftfloraen i Gudbrandsdal. II. Kløftene. Blyttia 41: 42-56.

Hofton, T.H. 2008. Naturverdier for lokalitet Vinstra Rognli - Graupesand, registrert i forbindelse med prosjekt Bekkekløfter 2007, Oppland. NaRIN faktaark. BioFokus, NINA, Miljøfaglig utredning. <http://borchbio.no/narin/?nid=1683>

Opheim, J. & Høitomt, G. 1990. Forekomst av hvitryggspett i Oppland fylke. Rapport på grunnlag av feltundersøkelser i 1988 og 1989. Fugler i Oppland. Norsk Ornitologisk Forening, avd. Oppland, rapport 1990 – 4.

Kart

Avgrensning identisk med kjerneområde 2 hos Hofton (2008), se figs. 3, 4.

2.2.3 Høgberget SV

Lokaliteten er nykartlagt 2014, og ligger i sin helhet innenfor prosjektets undersøkelsesområde og influensområde.

Referansedata

Fylke:	Oppland	Verdi:	C
Kommune:	Nord-Fron	Naturtype:	Rik barskog
Lokal-ID:	-	Utforming:	Lågurtgranskog 70, Høgstaudegranskog 20
Gnr./bnr.:	217/5	Høydelag:	720-780 moh.
UTM (sentral):	32V xxxxx xxxxxx	Bioklima-region:	NB-OC/C1
Areal:	19 daa.	Naturbase BN:	Ny
Dato feltreg.:	14.9.2014	Prosjekt:	Fv255 Graupe-Ångstad
Registrant:	Tom H. Hofton	N2000 innlagt:	Nei

Områdebeskrivelse

Innledning: Undersøkt av Tom H. Hofton (BioFokus) 14.9.2014 ifbm. naturmiljøundersøkelser knyttet til planlagt utbedring av Fv255.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten består av et slakt sørøstvendt dalsøkk ved Høgberget på nordvestsiden av Vinstras elvejuv, ovenfor Fv255 og rett nedenfor kulturlandskapet på Haugland. Avgrensningen er i nedkant trukket der søkket faller over en skrent ut mot Fv255, på kantene mot fattigere skog, og oppover (vest) mot nitrofil og ganske ung skog. Søkket er stort sett dekket av finkornete løsmasser. Berggrunn: fyllitt, glimmerskifer. Bioklima-region: nordboreal – overgangsseksjon/svakt kontinental (NB – OC/C1).

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten klassifiseres som rik barskog (lågurtgranskog, høgstaudegranskog). I øvre del av søkket er det ung og sterkt nitrofil (trolig pga. avrenning for jordene ovenfor) høgstaudekog, dette partiet er utelatt fra avgrensningen. Det nitrofile preget forsvinner ganske raskt nedover, og søkket domineres av eldre, frodig og rik, velutviklet høgstaudekog. Noen langstrakte, lave, rike berg stikker fram. På sidene er det mosaikk av en rikere blåbærskogsutforming og dels rik lågurtskog (frisk utforming i grunne søkk/forsenkninger, relativt tørr skog i hellingene med barmatter under trærne). I nedkant faller søkket utover en fjellskrent med skifrig rikt berg (bl.a. hengepiggrør). Skogen er ikke gammel og mangler naturskogskarakter; det er "eldre kulturskog" i form av sjiktet optimalfaseskog med middelaldrende til eldre trær, ingen biologisk gamle trær, og lite død ved (kun i tidlige nedbrytningsstadier).

Artsmangfold: Karplantefloraen har mange typiske arter for de aktuelle naturtypene, bl.a. kranskonvall, turt, trollbær, teiebær, leddved, skogvikke, snerprørkvein, i bergskrent nederst bl.a. blåapp, bergfrue og den relativt sjeldne hengepiggrør. Lågurtskogen har en relativt rik mykorrhizasoppfunga med interessante arter (særlig av vokssopper *Hygrophorus*) – gulbrun vokssopp (*Hygrophorus discoideus*), gulskivevokssopp (*H. karstenii*), stor olivenvokssopp (*H. korhonenii*), rødneende vokssopp (*H. secretanii*), og i barmatte tvillingslørsopp (*Cortinarius barbarorum/metarius*) og *Leucopaxillus alboalutaceus*. Ingen av disse er imidlertid spesielt sjeldne. Det er utvilsomt en del flere interessante

mykorrhizasopp å finne enn det som ble påvist i 2014, men potensialet for sjeldne og truede arter er begrenset. Lavfloraen er fattig, skrubbenever (*Lobaria scrobiculata*) er eneste påviste signalart.

Fremmede arter: Ingen påvist.

Bruk, tilstand og påvirkning: Eldre og middelaldrende skog som ikke er nevneverdig påvirket i nyere tid, men tidligere kulturpåvirkning (hogst, kanskje også beite) har utvilsomt vært omfattende. En gammel hestevei går delvis inn i området.

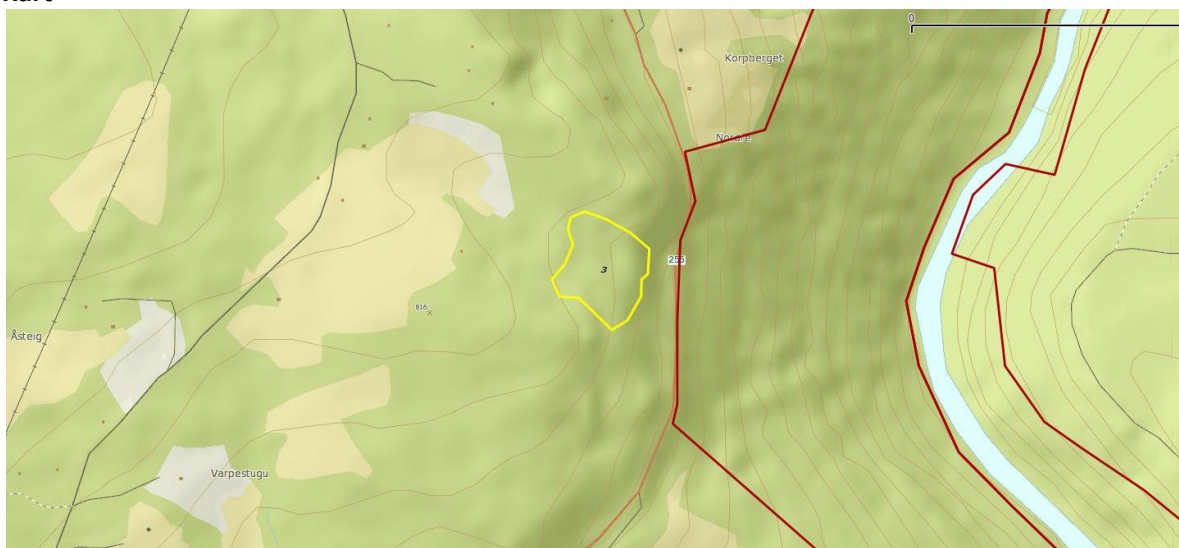
Verdivurdering: Naturkvalitetene er i hovedsak knyttet til rik lågurtgranskog med godt utviklet mykorrhizasoppfunga, men også høgstaudeskogen (naturtype rødlistet som NT) i søkket er av interesse. 3 rødlistearter ihht. 2010-rødlista er påvist (alle NT). Artsmangfoldet er imidlertid ikke særskilt rikt, med lite potensial for sjeldne og truede arter, og området mangler naturskogskvaliteter. Lokaliteten ligger i grensesjiktet mellom B- og C-verdi, men siden det er begrenset potensial for sjeldne og truede arter, og liknende skog er relativt vanlig i distriktet, settes verdien til C (lokalt viktig).

Forvaltning: Naturverdiene i området er knyttet til rik lågurtsskog med tilhørende mykorrhizasoppfunga og ikke til gamle trær og død ved. Selv om fri utvikling (ingen inngrep) trolig vil være optimalt for ivaretagelse av naturverdiene, kan områdets kvaliteter sannsynligvis kombineres med skogbruk forutsatt at hogst foregår med spesielle hensyn: plukkhogst, drift kun på frosset og snødekt mark, minimering av kjøreskader (særlig fokus på høgstaudeskogen).

Kilder

Ingen – området er ikke tidligere undersøkt.

Kart

2.3 Bilder

Grosbergdalen

Venstre: Grosbergdalen og Fv255.

Høyre: Grosbergdalen sett fra sørsiden av Vinstrajuvet 2007.

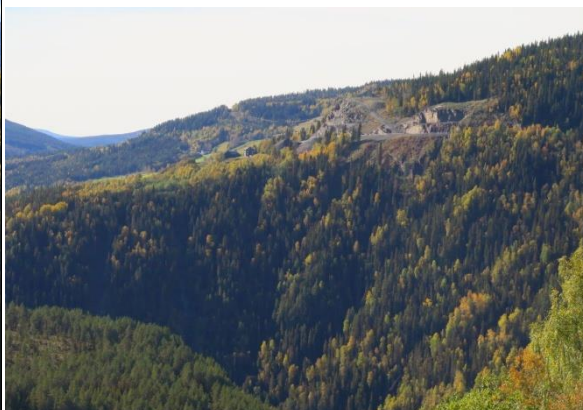
Grosbergdalen er rasutsatt, venstre bilde er av rasfelt ovenfra veien.

Venstre: Gammelskog i Grosberdalen.

Høyre: Grosberghågan

Korpberglia

Vestre: Vinstrajuvet og Korpberglia, sett fra Massing.
Høyre: Korpberglia.

Vestre: Øvre deler inn mot kulturlandskapene har mest middelaldrende skog.
Høyre: Litt glissen skog er vanlig i lia.

Vestre: Mye av skogen i Korpberglia har svært mye død ved.
Høyre: Terrengtet er rasutsatt, som her nederst mot elva sør i Korpberglia.

Høgberget SV

Venstre: brattskrenten nederste i naturtypelokaliteten.

Høyre: moserik lågurtgranskog står i sidene.

Rik høgstaudekog er vanlig i dalsøkket SV for Høgberget.

3 Artsmangfold

Undersøkte artsgrupper omfatter i første rekke karplanter, lav og vedboende sopp, moser i mer begrenset grad, mens insekter, fugl og pattedyr ikke er systematisk ettersøkt/kartlagt.

Kunnskapen om arts mangfoldet i solsideliene (liene på nordvestsiden av juvet) har vært liten, siden denne delen av juvet av ressursmessige hensyn ble bevisst nedprioritert mht. artsleiting i bekkeløftprosjektet 2007 (Hofton 2008). Kartleggingen i 2014 har derfor i vesentlig grad avhjulpet et betydelig kunnskapshull for solsideliene. Kløfteskogen i dalbunnen ble derimot ganske godt undersøkt i 2007, her har 2014-kartleggingen bidratt med supplement i et parti som ikke oppsøkt i 2007. Like fullt har også dette avdekket meget interessante, hittil ukjente forekomster, bl.a. av sudetlok. Det vises til Hofton (2008) for en mer detaljert beskrivelse av arts mangfoldet i elvejuvet samlet og for kunnskapsgrunnlaget mht. arts mangfoldet.

Arts mangfoldet i 2014-undersøkelsesområdene er beskrevet under de enkelte lokalitetene i kap. 2.2. Tabell 1 viser alle kjente interessante arter som er kjent fra de to store naturtypelokalitetene nede i juvet, og lokaliteten Høgberget SV, fordelt på områdene som ble undersøkt i 2014 (=influensområdene som kan bli påvirket av utfyllingsplanene), og arealene utenfor disse undersøkelsesområdene.

3.1 Interessante arter i naturtypelokalitetene og undersøkelsesområdet

Tabell 1. Interessante arter påvist i lokalitetene

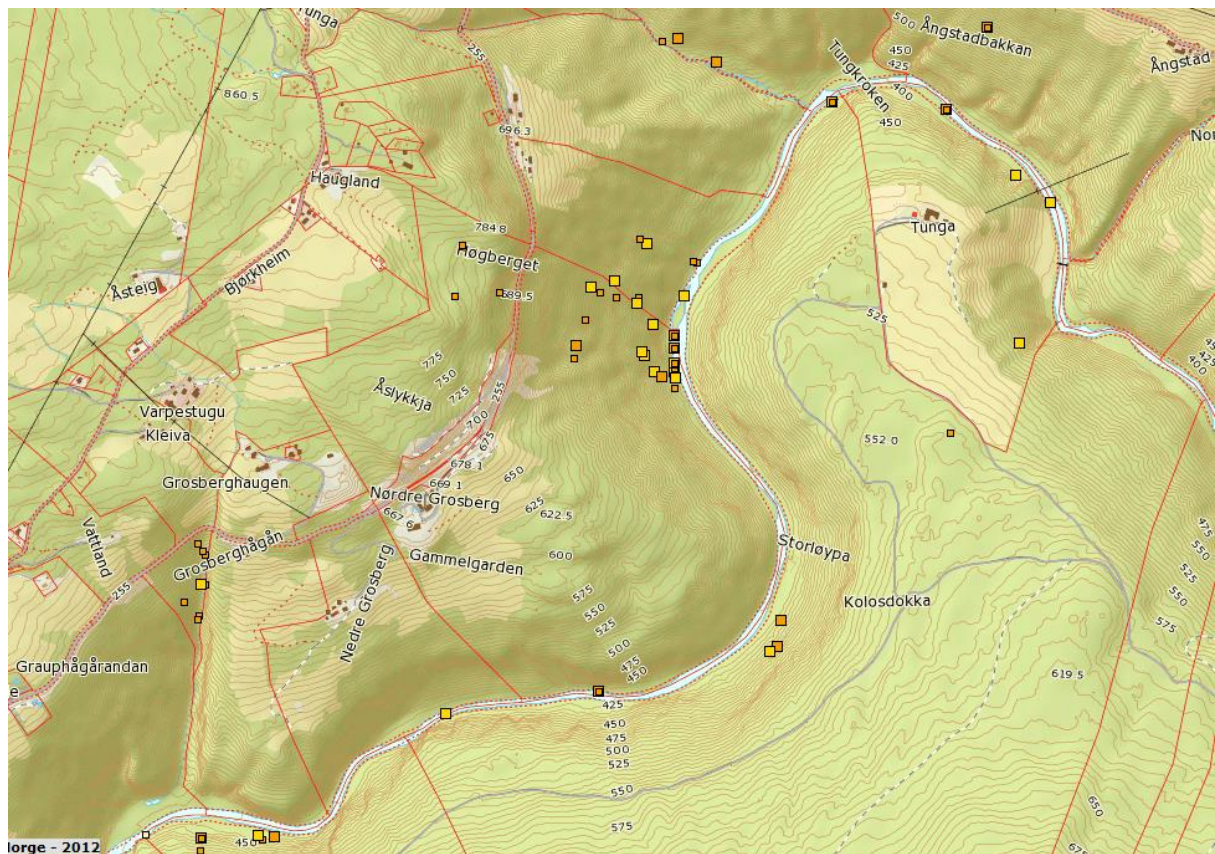
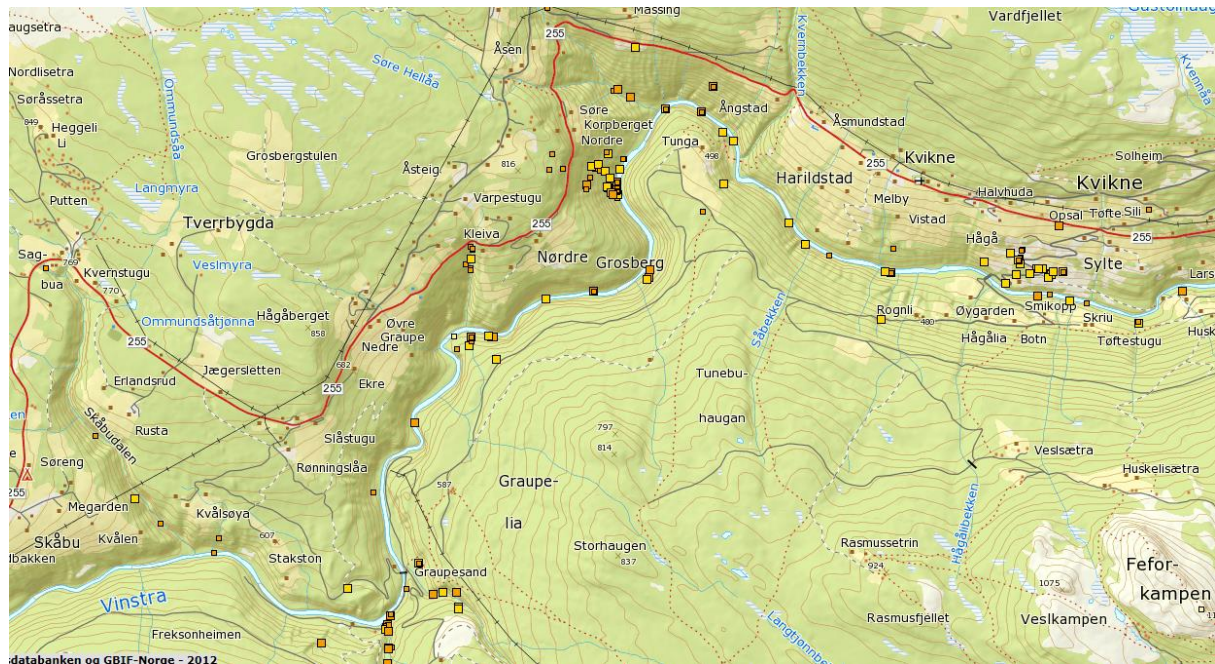
Vinstrajuv: Vinstrajuvet Såbekken-Tunga-Ekre: KbS Korpberget sør, X: utenfor influensområdet

Graupe-Korpberget: Gd: Grosbergdalen, KbS: Korpberget sør, X: utenfor influensområdet

Høgb: Høgberget SV

Artsgruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	RL	Vinstrajuv		Graupe-Korpbg			Høgb
				KbS	X	Gd	KbS	X	
Jordboende sopp	<i>Cortinarius barbarorum</i>	Tvillingslørsopp	NT						1
	<i>Hygrophorus discoideus</i>	Gulbrun vokssopp					2		2
	<i>Hygrophorus korhonenii</i>	Stor olivenvokssopp							3
	<i>Hygrophorus secretanii</i>	Rødrende vokssopp	NT						1
	<i>Leucopaxillus alboalutaceus</i>						1		2
Vedboende sopp	<i>Antrodia albida</i>	Hvitkjuke			1				
	<i>Antrodia pulvinascens</i>	Ospehvitkjuke	NT			1			
	<i>Ceriporia excelsa</i>	Fagerkjuke	NT				1		
	<i>Ceriporiopsis pseudogilvescens</i>	Ravkjuke		1		1			
	<i>Chaetodermella luna</i>	Furuplett	NT		1				
	<i>Clavulicium macounii</i>	Høgstubbeskinn	VU			1			
	<i>Diplomitoporus crustulinus</i>	Sprekkjuke	VU		5		3		
	<i>Fomitopsis rosea</i>	Rosenkjuke	NT		30	10	50		
	<i>Haploporus odoratus</i>	Nordlig aniskjuke	VU	2			2		
	<i>Intextomyces contiguus</i>	Seljeskinn	NT*				1		
	<i>Junghuhnia collabens</i>	Sjokoladekjuke	EN		2		1		
	<i>Ossicaulis lignatilis</i>	Vedtraksopp				1			
	<i>Phellinus chrysoloma</i>	Granstokkjuke				1			
	<i>Phellinus ferrugineofuscus</i>	Granrustkjuke			30	10	30		
	<i>Phellinus nigrolimitatus</i>	Svartsonekjuke	NT		1	1			
	<i>Phellinus populicola</i>	Stor ospeildkjuke				3			
	<i>Phlebia centrifuga</i>	Rynkeskinn	NT		6	3	15		
	<i>Pleurotus dryinus</i>	Seig østerssopp					1		
	<i>Postia hibernica</i>	Kremkjuke	DD		1				
	<i>Scytinostromella heterogenea</i>					1			
	<i>Sidera lenis</i>	Tyrikjuke	NT		1				
	<i>Skeletocutis brevispora</i>	Klengekjuke	VU				2		
	<i>Skeletocutis kuehneri</i>	Snyltetynnkjuke			1				
	<i>Skeletocutis papyracea</i>	Hinnekkjuke			1				
	<i>Veluticeps abietina</i>	Praktbarksopp				2	3		
Makrolav	<i>Alectoria sarmentosa</i>	Gubbeskjegg	NT		Spa				
	<i>Bryoria bicolor</i>	Kort trollskjegg	NT		5				
	<i>Bryoria nadvornikiana</i>	Sprikeskjegg	NT	Spr	Spr				
	<i>Bryoria tenuis</i>	Langt trollskjegg	VU		2				
	<i>Cetrelia olivetorum</i>	Praktlav	VU		6				
	<i>Collema furfuraceum</i>	Fløyelsglye					mye		
	<i>Collema nigrescens</i>	Brun blæreglye			1				
	<i>Evernia divaricata</i>	Mjuktjafs	VU	10	210				

Artsgruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	RL	Vinstrajuv		Graupe-Korpbg			Høg b
				KbS	X	Gd	KbS	X	
Skorpelav	<i>Evernia mesomorpha</i>	Gryntjafs	NT	5	10				
	<i>Fuscopannaria mediterranea</i>	Olivenfiltlav	NT		1		4		
	<i>Hypogymnia bitteri</i>	Granseterlav			1	2			
	<i>Hypogymnia vittata</i>	Randkvistlav		4	30				
	<i>Leptogium saturninum</i>	Filthinnelav			15	10	mye		
	<i>Lobaria pulmonaria</i>	Lungenever			30	5	mye		
	<i>Lobaria scrobiculata</i>	Skrubbennever		4	25	2	3		1
	<i>Menegazzia terebrata</i>	Hodeskoddellav	VU		1				
	<i>Pannaria conoplea</i>	Grynfiltlav			4	2	2		
	<i>Parmeliella triptophylla</i>	Stiftfiltlav			10		mye		
	<i>Peltigera collina</i>	Kystårenever				2			
	<i>Peltigera venosa</i>	Kalknever				1			
	<i>Physconia detersa</i>	Brundogglav	NT		2	2			
	<i>Ramalina dilacerata</i>	Småragg	EN	10	70				
	<i>Ramalina sinensis</i>	Flatragg	NT	30	120		7		
	<i>Ramalina thrausta</i>	Trådragg	VU		2				
	<i>Arthonia vinosa</i>	Vinflekklav					spr		
	<i>Calicium lenticulare</i>	Fossenål	EN		3				
	<i>Chaenotheca brachypoda</i>	Dverggullnål		4	2		2		
	<i>Chaenotheca gracilentia</i>	Hvithodenål	NT		6				
	<i>Chaenotheca laevigata</i>	Taiganål	VU	1	2				
	<i>Chaenotheca subroscida</i>	Sukkernål			1				
	<i>Chaenothecopsis viridialba</i>	Rimnål	NT		10				
	<i>Gyalecta jenensis</i>				1				
	<i>Microcalicium arenarium</i>	Steinnål			1				
Moser	<i>Anastrophyllum hellerianum</i>	Pusledraugmose			1				
	<i>Antitrichia curtipendula</i>	Ryemose						1	
	<i>Apometzgeria pubescens</i>	Skjerfmose		3				1	
	<i>Conocephalum conicum</i>	Krokodillemoser			2				
	<i>Cyrtomnium hymenophylloides</i>	Hinnetrollmoser		3	2				
	<i>Dicranum fragilifolium</i>	Skjørsgd				1	3		
	<i>Didymodon glaucus</i>	Blåkurlemose	VU	2					
	<i>Encalypta ciliata</i>	Gullklokkemose				1			
	<i>Neckera oligocarpa</i>	Hulefellmose		2	8	1			
	<i>Neckera pennata</i>	Sveipfellmose					1		
Karplanter	<i>Porella cordaeana</i>	Lurvteppemose		2	2				
	<i>Carex atrata</i>	Svartstarr				1			
	<i>Cinna latifolia</i>	Huldregas	NT	3	2				
	<i>Cystopteris montana</i>	Fjell-lok		2		1			
	<i>Cystopteris sudetica</i>	Sudetlok	EN	1	1				
	<i>Equisetum scirpoides</i>	Dvergsnelle		1		1			
	<i>Gymnocarpium robertianum</i>	Kalktelg				1			
	<i>Lappula deflexa</i>	Hengepiggrør	NT		2				1
	<i>Micrathes nivalis</i>	Snøsildre				1			
	<i>Poa remota</i>	Storrapp				1			
	<i>Primula scandinavica</i>	Fjellnøkleblom	NT		2				
	<i>Thalictrum simplex</i>	Smalfrøstjerne	NT		2				
	<i>Viola selkirkii</i>	Dalfiol	NT		2				

3.2 Spesielt interessante arter i undersøkelsesområdene

Flere av artene som er funnet i influensområdet er nasjonalt sjeldne eller på andre måter særskilt interessante. Her gis en kort gjennomgang av disse. Opplysninger om lokaliteter er hentet fra Artskart (2015), NLD (2015), NSD (2015) og Ryvarden et al. (2003).

Karplanter

Huldregras (*Cinna latifolia*) (NT)

Tilhører "huldreplantene" (se Berg 1983a, b for beskrivelse av dette flora-elementet). Relativt hyppig art i bekkekløfter på indre og midtre Østlandet (vesentlig sjeldnere i rasmarek og andre naturtyper), og må anses som en karakterart for bekkekløfter med rik flora her. Meget sjelden i indre fjordstrøk på Vestlandet, Trøndelag, samt ett sted i Alta. Konkurransesvak, og opptrer ofte på mosedekte steinblokker, i elvekanter, rasmarek etc., og kan iblant etablere seg med midlertidige masseforekomster i rasfelt og andre forstyrrede steder inntil suksesjonen går så langt at vegetasjonen slutter seg for mye og arten igjen forsvinner. Arten er tydelig beitefølsom (noe som bl.a. nevnes av Berg 1983). I influensområdet opptrer arten svært tallrik på et stort rasfelt nederst i Korpberglia opp fra elva, dette er trolig den overlegent rikeste forekomsten av artene i hele Vinstras elvejuv. Den finnes også sparsomt i den steinete flommarksskogen langs elva.

Sudetlok (*Cystopteris sudetica*) (NT)

Sudetlok er en av Norges (og Nordens) sjeldneste planter, og er i Nord-Europa kun kjent fra noen få bekke- og elvekløfter i midt-Gudbrandsdalen. Sine nærmeste forekomster har den i Sudetene og Karpatene i østre Mellom-Europa, og i vest-Russland. Den regnes som den mest eksklusive av artene i huldre-elementet. Berg (2011) gir en utførlig beskrivelse av de til da 16 kjente forekomstene i Norge. I 2014 ble arten funnet med et lite bestand (ca 10 skudd på ca 2 m²) helt nederst i Korpberglia, innunder en bergskrent litt opp fra elva, i glissen høgstaudekog dominert av lauvtrær. Dette er første nyoppdagete lokalitet siden 1997, og 17. lokalitet i Norge. Funnet er det mest spesielle som ble gjort i 2014-kartleggingen.

Lav

Mjuktjafs (*Evernia divaricata*) (VU)

Skjeggjav som har sine norske hovedforekomster i indre dalfører i Buskerud og vestre Oppland, men en del lokaliteter også i Gudbrandsdalen. Knyttet til gammel, lysåpen granskog, som oftest sumpskog og myrkantskoger med gamle seinvokste trær, eller opprevete kløfteskoger. Vinstras elvedal har de rikeste kjente forekomstene av arten utenfor Buskerud og vest-Oppland. Rikest opptrer arten på sørsiden av elva ved Rognli, men også oppover mot Tunga og videre innover/sørover finnes arten spredt. I influensområdet er den sparsom, funnet på noen få grantrær helt nederst langs elva i Korpberglia.

Småragg (*Ramalina dilacerata*) (EN)

Småragg er en sterkt østlig art som i Norge nesten bare finnes i et lite område i midt-Gudbrandsdalen, i tillegg er den kjent fra ett sted i indre Troms og fra Pasvik i Finnmark. Den finnes nesten bare i dalbunnen i de største elvekløftene, og framstår som en utpreget "storkløft-art". Den tilhører ragglav-elementet som i hovedsak vokser på gråor og *Salix* spp. (men også på tynne grankvister) i elvenær skog, gjerne flommarksskog. Sammen med småragg finnes alltid den vanligere flatragg (*R. sinensis*), ofte også gryntjafs (*E. mesomorpha*), i de aller dypeste og fuktigste kløftene enkelte ganger også den enda sjeldnere hjelmragg (*R. obtusata*). I Gudbrandsdalen finnes småragg i 7 kløftesystemer, med forekomstene i Nordåa (Ringebu) og Vinstrajuvetsom de overlegent rikeste i Norge, kanskje med forekomsten på strekningen Tunga-Graupe som den rikeste. Den elvenære skogen langs elva nederst i Korpberglia er del av denne forekomsten, her vokser arten spredt på gråor og *Salix*-arter i flommarksskogen. Dette er imidlertid ikke blant de rikeste delpartiene for arten, den er mer tallrik flere andre steder langs elva.

Moser

Blåkurlemose (*Didymodon glaucus*) (VU)

Liten bladmose med spesialisert økologi; arten finnes bare på små hyller innunder overhengende kalkberg, helst i bekkekløfter og i nedre del av høye dalsider. Arten er relativt hyppig i Gudbrandsdalen (først og fremst i bekkekløfter), mens den er kjent fra bare noen få funn andre steder på Østlandet, samt Fusa i Hordaland.

Sveipfellmose (*Neckera pennata*)

Stor bladmose som vokser på rikkarslauvtrær (hovedsakelig osp, alm og bøk) i gammelskog på Østlandet. På indre Østlandet finnes de fleste forekomster på gammel osp i bekke- og elvekløfter, mens den i Oslofjordsområdet vokser mest på alm, og i Vestfold mest på bøk. Arten er ikke rødlistet ihht. 2010-rødlista, men er generelt sjelden, og synes på indre Østlandet å være sterkt knyttet til områder med rikt artsmangfold.

Vedlevende sopp

Fagerkjuke (*Ceriporia excelsa*) (NT)

Sørlig, varmekjær art som finnes spredt i rik edellauvskog på sørlige Østlandet. I innlandet er den meget sjelden og synes knyttet til utpreget rike lauvskoger (noen funn angitt på furu i Artskart (2015) er trolig feilbestemmelser).

Høgstubbeskinn (*Clavulicium macounii*) (VU)

Sjelden, østlig art, knyttet til gammel granskog på god bonitet, fortrinnsvis skog på god bonitet, og ofte i lavlandsgranskog. Arten finnes påfallende ofte på grove, godt råtnede høgstubber (derav det norske navnet). I influensområdet ble den funnet på grov granlåg i øvre del av Grosbergdalen. Dette var 14. funn i Norge og det andre i Oppland.

Sprekkjuke (*Diplomitoporus crustulinus*) (VU)

Østlig "taiga-art" som i Norge nesten bare finnes i de mest kontinentale områdene i nordre Hedmark, indre Oppland og indre Buskerud, totalt ca. 80 lokaliteter er kjent. Arten har sterkt spesialisert økologi; den er knyttet til barkdekte granlæger fra små- og middelsdimensjonerte trær som har vokst (svært) sakte og blitt gamle før de dør. I Norge har den to hovedhabitater: gammel sumpskog, og gammel granskog i bekkekløft-dalsider. Arten opptrer ofte fåtallig på sine lokaliteter. I Vinstra-juvet har den derimot en ganske god forekomst, hittil funnet på 8 læger i området Rognli-Graupesand, og på ei låg i Skåbudalen. Forekomsten i Vinstra-juvet er dermed en av de rikeste i Norge. I influensområdet ble arten funnet på tre læger i Korpberglia.

Nordlig aniskjuke (*Haploporus odoratus*) (VU)

Østlig art som er nesten helt spesialisert parasitt på gamle, levende seljetrær (noen få funn også på grove hegge-trær), knyttet til gammelskog i mellom- og sørboreal sone, gjerne litt rikere blandingsskog. Den er kjent fra ca. 55 lokaliteter i Norge, de fleste steder bare 1-2 trær. I Oppland er arten bare kjent fra midt-Gudbrandsdalen. I influensområdet ble den funnet på hele 4 seljetrær i nedre del av Korpberglia, i tillegg er den tidligere (1991) funnet nedenfor Massing. Dette er dermed en av de rikeste forekomstene av arten i Norge.

Seljeskinn (*Intextomyces contiguus*) (NT*)

Sjelden, (sterkt) østlig art som bare vokser på grove barkdekte seljelæger eller ved basis av halvdøde gamle seljer. Funnet på ei grov seljelåg i Korpberglia, ca. 10. funn i Norge.

Sjokoladekjuke (*Junghuhnia collabens*) (EN)

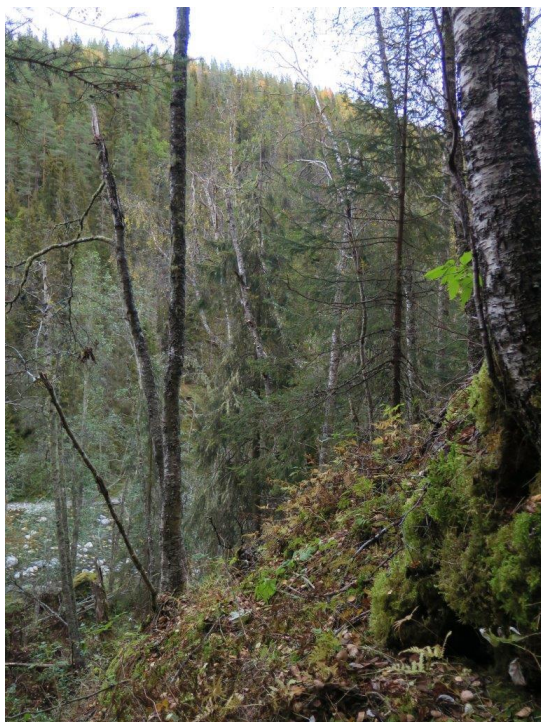
Kjuke som vokser på godt nedbrutte granlæger i lavlandsgranskog på Østlandet, nesten helt knyttet til gammel, dødvedrik skog på god bonitet. Tyngdepunkt i Buskerud – midt-Telemark, langt sjeldnere lenger nord, og i Oppland kun kjent fra noen ganske få forekomster (for eksempel kun to lokaliteter i Valdres). I Gudbrandsdalen er den hittil funnet 9 ganger, av disse er tre i Vinstra-juvet (nedre del av dalen 2006, sør-øst for Nordre Grosberg 2007, og i 2014 på ei granlåg i øvre del av Korpberglia).

Scytinostromella heterogenea

Lite kjent art, men synes å være sjelden, funnet færre enn 10 ganger i Norge. Arten ble i influensområdet funnet på ei granlåg i øvre del av Grosbergdalen.

Klengekjuke (*Skeletocutis brevispora*) (VU)

Tilhører (som sjokoladekjuke) det samme artsrike lavlandsgranskogs-elementet av vedsopp som (nesten) bare finnes i lavereliggende granskog på Østlandet, men er noe vanligere enn sjokoladekjuke. Arten er helt knyttet til granlæger som på forhånd er brutt ned av granrustkjuke (*Phellinus ferrugineofuscus*). Den er sjelden på nordlige del av Østlandet, og er i Gudbrandsdalen bare kjent fra 3 lokaliteter (inkl. 2014-funnet). I influensområdet ble den funnet på to granlæger i Korpberglia.

Nederst i Korpberglia ble et lite bestand med sudetlok (*Cystopteris sudetica*) funnet.

Venstre: masseforekomst av huldregas (*Cinna latifolia*) på rasfelt i Korpberglia.
Høyre: Småragg (*Ramalina dilacerata*) på gråor langs elva nederst i Korpberglia.

Venstre: Nordlig aniskjuke (*Haploporus odoratus*) ble funnet på hele 4 seljer i Korpberglia.
Høyre: Sprekkjuke (*Diplomitoporus crustulinus*) har en relativt rik forekomst i Vinstrajuvet.

4 Naturverdier

Her gis en vurdering av naturverdiene i de tre undersøkelsesområdene (se også naturtypebeskrivelsene, kap. 2.2.). Det er svært viktig å understreke at en isolert vurdering av delområdene ikke kan gjøres uten å se disse i lys av hele elvejuvet og kvalitetene der.

4.1 Korpberglia og Grosbergdalen

Helt isolert kvalifiserer det 40 daa store undersøkelsesområdet i Grosbergdalen til B-verdi, og det 135 daa store undersøkelsesområdet i Korpberglia til A-verdi. Det er imidlertid som deler av et større sammenhengende liseideområde, og som del av et stort elvekløftsystem, at delområdene må vurderes.

I Vinstras elvejuv er de største naturverdiene knyttet til tre hoved-skogtyper:

(1) Stabilt svært humid elvekløftskog med gran og blanding gran-lauvtrær nederst i dalbunnen og i nedre del av humide nordskråninger, gjerne opprevet av bergvegger (bergvegg-skog). Disse partiene innehar de mest særpregete og spesielle bekkeløftelementene av lav og karplanter (eksempelvis sudetlok, hjelmragg, fossenål, huldrenål). Slik skog er best utviklet nederst i juvet (mye er fanget opp i Liadalan NR), men svært godt utviklet slik skog er også vanlig på strekningen Rognli-Graupesand, og nedenfor Kvikne.

(2) Flommarksskog langs elva, med gråor og *Salix*-arter. Denne skogen innehar en av Norges best utviklete ragglavsamfunn, med landets kanskje rikeste forekomst av småragg. Imidlertid er typen kanskje enda bedre utviklet i Nordåa (Ringebu) og delvis Frya (Ringebu/Sør-Fron), med bl.a. hjelmragg (*Ramalina obtusata*) og dvergstry (*Usnea glabrata*). Den best utviklete flommarksskogen i Vinstra-systemet finnes mellom Tunga og oppover mot Graupesand.

(3) Gammel granskog med mye dødved i ulike nedbrytningsstadier, i mosaikk med **gammel blandingsskog** av gran og grove lauvtrær (og mye dødved av både gran og lauvtrær). Slik skog er artsrik, og er levested for mange rødlistearter i flere artsgrupper.

Hovedtype 1 og 2

I Vinstras elvejuv er disse typene best utviklet nederst (Liadalan NR), og på strekningen Rognli – Tunga – Graupe. De store arealene helt spesielle og særegne, eksepsjonelt velutviklete elvekløftmiljøer med tilhørende artsmangfold, er viktigste begrunnelse for at Vinstras elvejuv er vurdert som internasjonalt verdifullt og ei av de mest verdifulle og unike i Norge (Hofton 2008).

Av undersøkelsesområdene er det bare den aller nederste delen av Korpberglia, dvs. skogen ned mot elva, som tilhører denne typen. Arealmessig utgjør dette en ubetydelig del av typens utbredelse i Vinstrajuvet. Imidlertid har også den ca 400 meter lange strekningen innenfor influensområde velutviklet elvekløftskog med store naturverdier og et meget rikt artsmangfold, med småragg, nordlig aniskjuke og i klart høyest grad forekomsten av sudetlok som mest spesiell. Spesielt begrunnet i forekomsten av sudetlok (internasjonal ansvarsart for Norge, og en av tre forekomster i Vinstrajuvet), vurderes derfor partiet å ha stor betydning for de samlede naturverdiene både i naturtypelokaliteten og i elvekløftsystemet som helhet, og i vesentlig større grad enn arealandelen skulle tilsi.

Hovedtype 3

Gammel naturskog er generelt sjelden i Gudbrandsdalen (og sjeldnere enn i en del andre skogdistrikter på indre Østlandet). Mye av det som finnes av restområder står i bekke- og elvekløfter (svært lite finnes i liser utenfor kløfter), men også her er slike miljøer sjeldne, og de fleste steder i form av mindre lokaliteter (jf. bl.a. Gaarder et al. 2008). Det er trolig ingen steder i Gudbrandsdalen snakk om urskogsne miljøer, men gammelskog som pga. kombinasjoner av relativt lav grad av gjennomhogst/plukkhogst, lang tid siden slike inngrep, bratt/ustabilt terreng og høy produktivitet, har velutviklet naturskogspreg (med tilhørende artsmangfold).

Slik skog finnes i flere partier av Vinstras elvejuv mellom Liadalan og Olstappen, men i elvedalen som helhet er "halvgammel" granskog med mindre dødved (eller med kun ferske læger) og middelaldrende blandingsskog og lauvskog, mye vanligere. Mindre partier gammelskog er kjent fra Løftet lenger ned i elvedalen, noe dårligere utviklet også i Lomma og Skåbudalen, men det er på strekningen Massdøla-Graupesand at de største og mest verdifulle arealene med slik gammelskog finnes. Disse er fordelt på fire delområder: Massdøla-Korpberglia, Grosbergdalen-Graupe, Graupesand NV, og et parti på østsiden av elva ØSØ for Nordre Grosberg.

Samlet utgjør delområdene med gammel skog i Vinstrajuvet et betydelig areal med høyproduktiv, gammel granskog og lauvrik blandingsskog med usedvanlig mye død ved og grove lauvtrær. Så store arealer med slik skog er sjelden, både nasjonalt og regionalt. I Gudbrandsdalen ellers er det kanskje bare Nordåa (Ringebu) som er sammenliknbar i så måte. Vinstra og Nordåa er de to eneste "storkløftene" i Gudbrandsdalen hvor en kjenner til betydelige arealer slik gammelskog, noe som er med på den særstillingen disse to områdene har blant elvekløftene (selv det er den humide skogen i dalbunnen av disse storkløftene som er klart viktigst for de svært spesielle og høye naturverdiene i kløftene).

I naturtypelokaliteten er det pr. 1.1.2015 kjent 12 rødlistede vedsopp (1 EN, 4 VU, 7 NT). Dette plasserer området helt i toppsjiktet for denne artsgruppen i Gudbrandsdalen, en kjenner ikke til noen andre områder i dalføret med flere rødlistearter i denne artsgruppen. De fleste av artene er hittil bare påvist i Korpberglia og Grosbergdalen, men undersøkelser i større deler av naturtypelokaliteten ville utvilsomt avdekket mange forekomster av rødlistede vedsopp også der.

Korpberglia og Grosbergdalen utgjør en relativt liten del av hele den store lokaliteten på solsida av juvet (ca 300 daa av totalt 1431 daa, dvs. ca 20%). Kvalitetene varierer imidlertid innenfor naturtypelokaliteten, de største naturverdiene har arealene med gammel granskog og blandingsskog (type 3). Storparten av undersøkelsesarealene i Korpberglia og Grosbergdalen er av denne typen, og de har derfor vesentlig større viktighet for de samlede naturverdiene enn arealandelen skulle tilsi – på flere nivåer:

- Innenfor naturtypelokaliteten isolert sett.
- For elvedalens samlede naturverdier.
- Regionalt: Slik skog er sjelden i Gudbrandsdalen.
- Nasjonalt: Siden bekkkløfter (og i særlig grad "storkløfter") er en internasjonal ansvars-naturtype for Norge, og fordi naturtypen har nasjonalt tyngdepunkt i Gudbrandsdalen, har restområder med gammel skog i disse kløftene høy verdi.

Rødlistede naturtyper, utvalgte naturtyper, prioriterte arter, fredete arter

Hele området tilhører natursystem-typen kontinentale skogsbekkekløfter (rødlistet som NT). I tillegg inngår rik boreal frisk lauvskog (DD) og høgstaudegranskog (NT). Det er hittil ikke påvist utvalgte naturtyper, prioriterte arter eller fredete arter i områdene.

Samlet

Resultatene fra kartleggingen i 2014 underbygger og forsterker tidligere vurderinger av dette som et usedvanlig verdifullt naturområde, med unike nasjonale og også internasjonale naturkvaliteter. Isolert sett utgjør influensområdene/undersøkelsesområdene bare en ganske liten del av elvejuvet og naturtypelokalitetene, der undersøkelsesområdene Grosbergdalen isolert sett har B-verdi og Korpberglia har A-verdi. De har imidlertid vesentlig større viktighet for samlede naturverdier enn arealandelen skulle tilsi, fordi (1) de tilfører arealer med verdifulle naturtyper/skogtyper som er sjeldne, og (2) de innehar mange arter og artsforekomster som er sjeldne eller ikke finnes andre steder i elvejuvet.

4.2 Høgberget SV

Liknende halvgammel, rik høgstaudegranskog og lågurtgranskog er relativt vanlig i regionen, og området innehar heller ikke særskilt spesielle eller sjeldne arter. Heller ikke bergskrenten i nedkant (med bl.a. NT-arten hengespiggfrø) utmerker seg spesielt, rikbergskrenter som denne er (svært) vanlige i regionen. Området tilhører heller ikke naturformasjonen til selve elvekløfta.

Samlet vurderes området å ha begrenset naturverdi (grensesjiktet mellom B- og C-verdi), og er det klart minst verdifulle av de tre undersøkte områdene. Det har likevel naturkvaliteter knyttet til eldre, rik granskog som gjør det ønskelig å ivareta arealet.

Rødlistede naturtyper, utvalgte naturtyper, prioriterte arter, fredete arter

Høgstaudegranskog (NT) er utbredt i området. Det er hittil ikke påvist utvalgte naturtyper, prioriterte arter eller fredete arter i områdene.

5 Konsekvenser og avbøtende tiltak

5.1 Konsekvenser av planlagte tiltak på naturverdier

Konsekvensene ved gjennomføring av utfyllingsplanene på naturverdiene er knyttet til

- (1) direkte arealbeslag,
- (2) indirekte effekter i form av utrasninger/rasfare, og
- (3) effekter på elvejuvets naturverdier samlet.

Ut fra foreliggende planer og terrengobservasjoner 2014 (bl.a. raset i Grosbergdalen), legges det for vurderingene av konsekvenser til grunn at mye av undersøkelsesområdet i Grosbergdalen og øverste ca halvparten av Korpberglet vil bli direkte påvirket, og at praktisk talt hele Korpberglet og i tillegg trolig hele bunnen av Grosbergdalen ned til utløpet i Vinstra vil få vesentlig forhøyet risiko for utrasninger. Det er imidlertid vanskelig å vurdere nøyaktig hvilke og hvor mye arealer som vil bli direkte påvirket, og enda vanskeligere å vurdere faren for utrasninger (hyppighet, størrelse), og konsekvensvurderingene er derfor beheftet med usikkerheter.

Rødlistearter

Av rødlistearter vil forekomster av 14 rødlistearter (Korpberglet 7, Grosbergdalen 7, Høgberget SV 2) stå i stor fare for å bli direkte berørt/ødelagt av utfyllingene (tab. 2). I tillegg vil de fleste eller alle av forekomstene innenfor midtre og nedre del av Korpberglet stå i fare som følge av utrasninger.

Tabell 2. Forekomster av rødlistearter i undersøkelsesområdet som antas å bli direkte påvirket ved gjennomføring av planene.

Artsgruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	RL	Vinstrajuv	Graupe-Korpbg Gd KbS	Høgb
Jordboende sopp	<i>Cortinarius barbarorum</i>	Tvillingslørsopp	NT			1
	<i>Hygrophorus secretanii</i>	Rødnende vokssopp	NT			1
Vedboende sopp	<i>Antrodia pulvinascens</i>	Ospehvitkjuke	NT		1	
	<i>Clavulicium macounii</i>	Høgstubbekinn	VU		1	
	<i>Diplomitoporus crustulinus</i>	Sprekkjuke	VU			1-2
	<i>Fomitopsis rosea</i>	Rosenkjuke	NT		10	20
	<i>Junghuhnia collabens</i>	Sjokoladekjuke	EN			1
	<i>Phellinus nigrolimitatus</i>	Svartsonekjuke	NT		1	
	<i>Phlebia centrifuga</i>	Rynkeskinn	NT		3	5
	<i>Scytinostromella heterogenea</i>		ne		1	
	<i>Skeletocutis brevispora</i>	Klengekjuke	VU			1
Makrolav	<i>Fuscopannaria mediterranea</i>	Olivenfiltlav	NT			3
	<i>Physconia detersa</i>	Brundoggjav	NT		2	
	<i>Ramalina sinensis</i>	Flatragg	NT			4
Karplanter	<i>Lappula deflexa</i>	Hengepiggrø	NT			1

Grosbergdalen

Området utgjør et relativt lite areal, men har middels verdi isolert sett (B-verdi), og som delområde av elvejuvet høy verdi. Bl.a. er det konsentrasjoner av grov, gammel osp og grov dødvod av osp i øvre del av dalen. I arealet som trolig blir direkte berørt er påvist forekomster av 7 rødlistearter, og to nasjonalt sjeldne arter (vedsoppene høgstubbekinn (VU) og *Scytinostromella heterogenea* (NE)) som ikke er kjent andre steder i kløftesystemet til Vinstra (selv om det godt kan være at de finnes enkelte andre steder i gammelskogen i lisdene).

Grosbergdalen er også svært rasutsatt, og ytterligere utfylling og inngrep i øvre deler vil medføre stor erosjonsfare og påfølgende fare for ras. I den bratte kløfta kan det under spesielle forhold være fare for utrasninger som kanskje kan rase helt ned i bunnen av dalen og ned til Vinstra-elva (og slik påvirke den verdifulle elvekløftskogen og flommarksskogen nede i dalbunnen). Det har allerede gått et større ras i øvre del av dalen, sannsynligvis "antent" av veiutbedringen som allerede er utført på Fv255.

Arealet har større verdi for de samlede naturverdiene i elvejuvet til Vinstra enn det arealet skulle tilsi, noe som kombinert med kunnskap om arealene som vil bli direkte påvirket, og stor fare for omfattende utrasninger, gjør at negativ konsekvens vurderes som ødelegger eller forringer området vurderes som høy.

Korpberglia

Kvalitetene varierer innenfor området. Partiene nærmest kulturlandskapet på Nørdre Grosberg og Korpberget-gården har relativt ordinær skog med isolert sett begrensede naturverdier, øverste belte mot Fv255 har middels verdi, mens store deler av lia ellers har høye til meget høye naturverdier. Isolert sett vurderes likevel hele området samlet som A-verdi, og som delområde i elvejuvet er verdien høy.

Med de store steinmasser som vurderes fylt ut i lisida, vil betydelige arealer i øvre del av lia bli direkte berørt. I det arealet som antas å bli direkte berørt, finnes forekomster av minst 7 rødlistearter (inkl. de truede sjokoladejuka, sprekkjuka og klengekjuka). Det bratte terrenget kombinert med overdekke av løsmasser, gjør at området er svært rasutsatt. Utfylling og inngrep øverst i lia medfører derfor stor erosjonsfare og vil lett føre til ras, inkl. stor fare for omfattende utglidninger som under spesielle forhold kanskje kan rase helt ned i bunnen av lia. Dette vil da også true naturverdiene i nedre del av lia, inkl. elvekløftskogen og flommarksskogen i bunnen (med bl.a. forekomster av sudetlok og småragg).

Korpberglia har større verdi for de samlede naturverdiene i elvejuvet til Vinstra enn det arealet skulle tilsi, noe som kombinert med kunnskap om arealene som vil bli direkte påvirket, og stor fare for omfattende utrasninger, gjør at negativ konsekvens av inngrep som vesentlig forringer området vurderes som *svært høy*.

Høgberget SV

Dette området har relativt begrensede naturverdier og få rødlistearter (ingen av disse spesielt sjeldne). Terrenget er i tillegg slakt, og har liten rasfare – indirekte effekter / følge-effekter av inngrep vil derfor trolig være små. Dette gjør at negativ konsekvens for delområdet vurderes som *middels til lav*.

5.2 Anbefalinger, avbøtende tiltak, skjøtsel

Anbefalinger

Som ved alle utbyggingstiltak gjelder at arealbeslag bør reduseres til et minimum. Utfordringene for Fv255-utbedringen knytter seg konkret i første rekke til deponering av overskuddsmasser. Det anbefales å velge løsninger som (1) minimerer behovet for overskuddsmasse, og (2) velge lagringssteder utenfor arealer med høy naturverdi, og utenfor arealer som medfører stor rasfare.

I lys av de meget store naturverdiene i Korpberglia og Grosbergdalen, både som isolerte områder men i enda større grad som deler av ei av de mest verdifulle elvekløftene i Norge (naturtype som Norge har internasjonalt ansvar for), frarådes sterkt gjennomføring av tiltak/inngrep som forringer eller ødelegger arealer på nedsiden av Fv255. Derimot vil negative konsekvenser for Høgberget SV være langt mindre, selv om det også her finnes naturverdier som gjør at alternative lagringssteder er å foretrekke.

Avbøtende tiltak

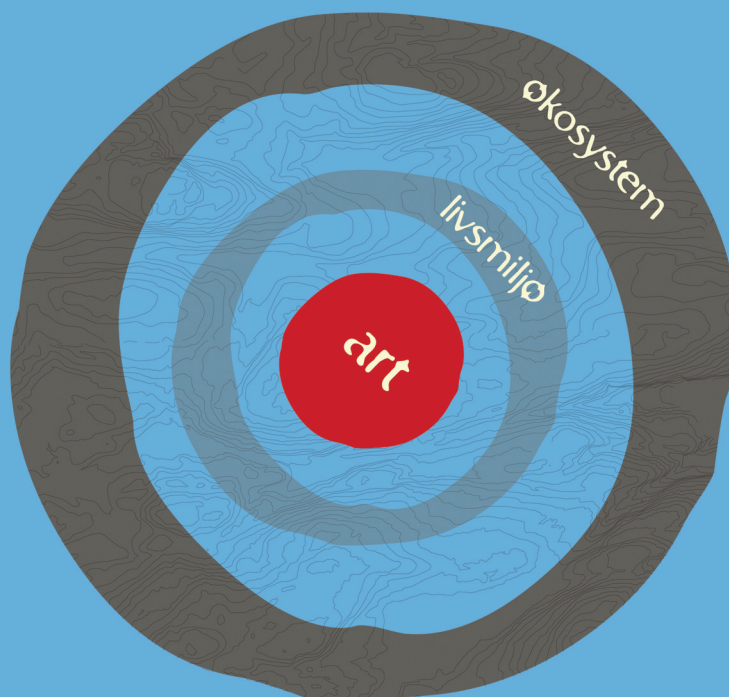
Velges utfylling på nedsiden av Fv255, er det svært viktig (1) å minimere mengden masser, og (2) i så størst grad som mulig stabilisere massene for å unngå utrasninger. Det er imidlertid vanskelig å peke på avbøtende tiltak som i vesentlig grad vil kunne avhjelpe de store negative konsekvenser utfylling på nedsiden av Fv255 lett vil kunne føre til. Uavhengig av valg av alternativ, bør en legge stor vekt på stabilisering av veikanten for å unngå utrasninger (både av hensyn til naturmiljø, men også trafiksikkerhet).

Skjøtsel (tiltak som forbedrer områdenes kvaliteter for naturmangfold)

Ingen av undersøkelsesområdene har behov for skjøtsel.

6 Kilder

- Artskart 2015. Artsdatabanken & GBIF Norge, internett. <http://artskart.artsdatabanken.no/>
- Berg, R.Y. 1983a. Bekkekløftfloraen i Gudbrandsdal. I. Økologiske elementer. Blyttia 41: 5-13.
- Berg, R.Y. 1983b. Bekkekløftfloraen i Gudbrandsdal. II. Kløftene. Blyttia 41: 42-56.
- Berg, R. Y. 2011. Den sjeldne "huldreplanten" sudetlok *Cystopteris sudetica* i Norge. Blyttia 69: 221-243.
- BioFokus 2014. Narin lokalitetsdatabase for skogområder. BioFokus, Miljøfaglig Utredning, Norsk Institutt for Naturforskning. <http://borchbio.no/narin/index.lasso>
- Direktoratet for Naturforvaltning. 2007. Kartlegging av naturtyper – verdisetting av biologisk mangfold, rev. utg. DN-håndbok 13.
- Evju, M. (red.), Hofton, T.H., Gaarder, G., Ihlen, P.G., Bendiksen, E., Blindheim, T. & Blumetrath, S. 2011. Naturfaglige registreringer av bekekløfter i Norge. Sammenstilling av registreringene 2007-2010. BioFokus, Miljøfaglig Utredning, NINA, Rådgivende Biologer. NINA Rapport 738.
- Gaarder, G., Hofton, T. H. & Blindheim, T. 2008. Naturfaglige registreringer av bekekløfter i Hedmark, Oppland og Sør-Trøndelag i 2007. BioFokus-rapport 2008-31.
- Hofton, T.H. 2008. Naturverdier for lokalitet Vinstra Rognli - Graupesand, registrert i forbindelse med prosjekt Bekkekløfter 2007, Oppland. NaRIN faktaark. BioFokus, NINA, Miljøfaglig utredning. <http://borchbio.no/narin/?nid=1683>
- Hofton, T. H. 2015. Elfenbenslav (*Heterodermia speciosa*) i Norge. Faggrunnlag for og utkast til handlingsplan, versjon 2. BioFokus-rapport 2015-1.
- Høitomt, T. 2012/2014. Råttetvebladmose (*Scapania carinthiaca*) i Norge. Faggrunnlag til handlingsplan. BioFokus-rapport 2012-27.
- Miljødirektoratet 2014 (upublisert). Utkast til fakta-ark for prioriterte naturtyper pr. høst 2014.
- Kålås, J.Å., Viken, Å., Henriksen, S. og Skjelseth, S. (red.) 2010. Norsk rødliste for arter 2010. Artsdatabanken, Trondheim.
- Lindgaard, A. og Henriksen, S. (red.) 2011. Norsk rødliste for naturtyper 2011. Artsdatabanken, Trondheim.
- Naturbase 2015. <http://geocortex.dirnat.no/silverlightViewer/?Viewer=Naturbase> Miljødirektoratet.
- Norsk LavDatabase (NLD) 2014. Naturhistorisk museum, Universitetet i Oslo. <http://www.nhm2.uio.no/lichens>. Sært 1.2.2015.
- Norsk SoppDatabase (NSD) 2014. Naturhistorisk museum, Universitetet i Oslo. http://www.nhm.uio.no/botanisk/nxd/sopp/nsd_b.htm. Sært 1.2.2015.
- NGU 2014. Berggrunnskart på nett, Norges Geologiske Undersøkelse. <http://geo.ngu.no/kart/berggrunn/>
- Opheim, J. & Høitomt, G. 1990. Forekomst av hvitryggspett i Oppland fylke. Rapport på grunnlag av feltundersøkelser i 1988 og 1989. Fugler i Oppland. Norsk Ornitologisk Forening, avd. Oppland, rapport 1990 – 4.
- Ryvarden, L., Stokland, J. & Larsson, K.-H. 2003. A critical checklist of corticoid and poroid fungi of Norway. Synopsis Fungorum 17. Fungiflora, Oslo
- Statens Vegvesen 2015. Rv. 255 Graupe-Ångstad, rassikring og utbedring. <http://www.vegvesen.no/Fylkesveg/fv255skaabuvegen>

BioFokus er en ideell stiftelse som skal tilrettelegge informasjon om biologisk mangfold for beslutningstakere, samt formidle kunnskap innen fagfeltet bevaringsbiologi. BioFokus ønsker å bidra til en kunnskapsbasert forvaltning av norsk natur.

En kunnskapsbasert forvaltning forutsetter god dokumentasjon av de arealene som skal forvaltes. BioFokus legger derfor stor vekt på feltarbeid for å sikre oppdaterte og relevante data om botanikk, zoologi, økologi, samt avgrensning og verdisetting av områder.

Høy kompetanse er en forutsetning for å kunne registrere og presentere biologisk mangfold-data på en god måte. BioFokus sine medarbeidere er derfor godt skolert innenfor en rekke artsgrupper og har en bred økologisk forståelse for de ulike naturtypene som de arbeider med, det være seg skog, kulturlandskap eller ferskvann. Digitale verktøy som databaser, GIS og bilde-behandling er viktige redskaper i vårt arbeid for å anskueliggjøre naturverdier på en best mulig måte.

Stiftelsen utgir to digitale rapportserier som heter BioFokus-rapport og BioFokus notat,
<http://www.biofokus.no/Publikasjoner/publikasjoner.htm>

Gaustadalléen 21
0349 OSLO
Org.nr: 982 132 924
post@biofokus.no
www.biofokus.no

ISSN 1504-6370
ISBN 978-82-8209-411-5

BioFokus-rapport 2015-3